

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Β'. ΤΕΥΧΟΣ 81^{ον}

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἐπὶ τῆς καταστάσεως
Ἐξωτερικὴ ἐβδομάς
Ἐσωτερικὴ ἐβδομάς
Οἰκονομολογικὴ ἐβδομάς
Ἡ ἀπόσχισις τοῦ κ. Βοζίκη
Μιλ. Μαλαίνου: Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ Συνέλευσις τοῦ Ἀργαῦ
Χ. Παπαντωνίου: Ὁ Θεοσοφισμὸς
Δ. Σαρμπούλης: Ἡ Ἑγγύς Ἀνατολή καὶ αἱ μεταβολαὶ τῆς
Ν. Ζαφειρίου: Αἱ θεμελιώδεις ἀπόψεις τοῦ κομμουνισμοῦ
Ξεν. Μαυρομάτης: Αἱ πολιορκίαι τοῦ Μεσολογγίου
Γ. Κλεμανσώ: Δημοσθένης
Στ. Σπηλιωτοπούλου: Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ὡς ἐπόπτης τῶν γεωργικῶν
συνεταιρισμῶν

ΑΘΗΝΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δραχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ " " 75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) £ 1
" ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5
Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρίμη-
νοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαιτέραι
συμφωνίαι.
— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπι-
ταγῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.
— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τῆς ἀπο-
στολῆς τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ
παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν
Διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΡΕΙΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ.: ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛ. ΕΞ ΟΛΟΚΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 72.000.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 28.600.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ :

ΑΘΗΝΑΙ
ΠΑΓΚΡΑΤΙ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ
ΑΙΓΙΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ (Δεσφάτης)
ΑΜΦΙΣΣΑ
ΑΜΑΛΙΑΣ
ΑΡΓΟΣ
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ
ΒΑΘΥ (Σάμου)
ΒΟΔΟΣ
ΓΑΡΓΑΔΙΑΝΟΙ
ΓΥΘΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ
ΔΡΑΜΑ

ΖΑΚΥΝΘΟΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΘΗΒΑΙ
ΙΘΑΚΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΒΑΛΛΑ
ΚΑΛΑΜΑΙ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ
(Σάμου)
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ
ΚΑΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΣΤΡΟΝ
(Αθήνου)
ΚΕΡΚΥΡΑ
ΚΙΑΤΟΝ

ΚΟΖΑΝΗ
ΚΟΜΟΤΙΝΗ
ΚΟΡΙΝΘΟΣ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ
ΛΑΜΙΑ
ΛΑΡΙΣΣΑ
ΛΕΒΑΔΕΙΑ
ΛΕΥΚΑΣ
ΛΙΜΝΗ (Εδδαίας)
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ
ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ
ΞΑΝΘΗ
ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ
ΠΑΤΡΑΙ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
πλ. Τελωνείου

ΠΟΤΑΜΟΣ (Κυθήρων)
ΠΡΕΒΕΖΑ
ΠΥΡΓΟΣ
ΡΕΘΥΜΝΟΣ
ΣΠΑΡΤΗ
ΣΟΡΟΒΙΤΣ
ΣΥΡΟΣ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΤΡΙΠΟΛΙΣ
ΤΣΟΥΓΛΙΟΝ
ΥΔΡΑ
ΦΛΩΡΙΝΑ
ΧΑΛΚΙΣ
ΧΑΝΙΑ
ΧΙΟΣ

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ : ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Pine Street 25 ΒΟΣΤΩΝΗ
Athens Banker's Corporation.

ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ : ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Fenchurch Street 22.

ΕΝ Κ ΠΡΩ : ΛΕΜΕΣΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΕΝ ΑΙ ΎΠΤΩ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΚΑΪΡΟΝ, ΠΟΡΤ-ΣΑΪΔ.

ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Καταθέσεις εις Δραχμάς και Συνάλλαγμα επί του Ήξωτερικού
έν όψει και επί προθεσμία.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΔΡ. 20.000 πρὸς 4 ο/ο

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΕΤΟΣ Β'.

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 81ον

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Διευθυντής:

ΙΩΑΝ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

17 Ἀπριλίου 1926

Ἡ Προεδρική ψηφοφορία ἐπερματίσθη τέλος καὶ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ἀνακηρύσσεται ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Θ. Πάγκαλος. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν οὔτε μὲ τὴν πρωτοτυπίαν τῶν συνθηκῶν, ὅφ' ἃς διεξήχθη ἡ ψηφοφορία, οὔτε μὲ τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀποχῆς, ἣν ἐκήρυξαν τὰ πολιτικὰ κόμματα τῆς Ἑλλάδος. Δι' ἡμᾶς προέχει ἡ ἀνάγκη τῆς εἰσόδου τῆς Χώρας εἰς πλήρη πολιτικὴν ὁμαλότητα, καὶ τὴν πολιτικὴν ὁμαλότητα δὲν ἐξασφαλίζει οὔτε τοῦ κ. Παγκαλίου ἡ ἀνακήρυξις εἰς Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, οὔτε τῶν συνεργαζομένων πολιτικῶν κομμάτων ἡ συνεχιζομένη ἀποχή ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας.

Τὰ πολιτικὰ κόμματα τῆς Χώρας συνησπίσθησαν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐπάνοδον τοῦ τόπου εἰς ὁμαλὸν πολιτικὸν βίον καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς γαλήνης τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης ἀναμίξεως τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἥτις γαλήνη καὶ πάλιν διαταράχθη ἐσχάτως καὶ δὴ ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν Προεδρικήν Ψηφοφορίαν.

Τὰ πολιτικὰ κόμματα ἔχουν ὑποχρέωσιν ἐθνικὴν νὰ ἐμφανίσουν τὴν ἀνάγκην τῆς ταχείας διενεργείας ἐλευθέρων ἐκλογῶν ὡς ἀπολύτως ἐπιτακτικήν. Ἡ ἀ-

ποχή ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας, ὡς διδάσκει τὸ παρελθόν, δὲν ἀποβαίνει ποτὲ εἰς ὄφελος ἐκείνων, οἵτινες ἐφαρμύζουν αὐτήν, ἀλλ' εἰς ὄφελος τῶν ἐξασκούντων τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, οἵτινες διὰ τῆς κατακρατήσεως τῆς Ἀρχῆς δημιουργοῦν μίαν πραγματικὴν κατὰστασιν, τῆς ὁποίας τὴν ὑπαρξιν δὲν κλονίζει ἡ αἰτίασις ὅτι δὲν ἀπολαμβάνει αὕτη τὸ κύρος τῆς πλήρους νομιμότητος.

Ἐπικροτήσαντες τὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν πολιτικῶν κομμάτων τῆς Χώρας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε ὅτι διὰ τῆς συνεργασίας ταύτης θὰ ἐξησφαλίζετο ἡ ἀνευσθεσίῳν καὶ ἐπεμβασιῶν διεξαγωγή ἐκλογῶν πρὸς ἀνάδειξιν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, θεωροῦμεν, ὅτι ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ τονίσωμεν τὴν ἀνάγκην, ὅπως τὰ πολιτικὰ κόμματα ἐγκαταλείψουν τὴν διὰ τὴν Προεδρικήν ἐκλογὴν χαραχθεῖσαν πολιτικὴν τῆς ἀποχῆς, καὶ συνεχίσουν τὴν πολιτικὴν αὐτῶν δρᾶσιν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ταχείας διενεργείας ἐλευθέρων ἐκλογῶν, ἀνευ τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἐπερματίσθη ἡ ἐσωτερικὴ κρίσις, ἣν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1922 διέρχεται ἡ Ἑλλάς.

Μ.

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ο σχηματισμός κυβερνήσεως ἐν Γιουγκοσλαβία ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Οὐζούνοβιτς δὲν ἐτερμάτισε τὴν ὑφισταμένην κρίσιν. Νεώτεραι πληροφορίες ἀναφέρουν, ὅτι ἡ θέσις τοῦ νέου ὑπουργείου παραμένει κρίσιμος κατόπιν νέων δηλώσεων τοῦ κ. Ράδιτς στρεφόμενων ἐναντίον τῶν Ριζοσπαστῶν ὑπουργῶν κ.κ. Νίντσιτς καὶ Σιμόνοβιτς, ἐκ τῶν κυριωτέρων ὁπαδῶν τοῦ κόμματος τούτου. Προσπαθῶν νὰ ἐξομαλύνῃ τὴν κατάστασιν ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐκάλεσεν ἰδιαίτερως εἰς ἀκρόασιν τὸν νέον πρωθυπουργὸν ὡς καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κροατικοῦ κόμματος, ἀλλ' ἡ βασιλικὴ αὐτὴ προσπάθεια δὲν φαίνεται καρποφόρη-ασα καὶ ἡ διαφορά ὑφίσταται πάντοτε ὁξεία. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ κ. Πάσιτς ἐπιμένουν εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ κ. Ράδιτς ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ στάσις τοῦ γενικῶς εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ὑπουργικὸν ἀξίωμα. Σχετικῶς πρὸς τοῦτο ἀνεκοινώθησαν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νέαι δηλώσεις τοῦ κ. Ράδιτς, τονίζοντος ὅτι ἡ ἐπιμονὴ αὐτῆ τῶν ριζοσπαστικῶν εἰς τὴν ἀξίωσιν των θὰ ἐπιφέρῃ κατ' ἀνάγκην τὴν τελικὴν διάσπασιν τῆς σερβοκροατικῆς συμφωνίας. Ἡ γέλθῃ ἐπιπροσθέτως, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο μερίδων διεξάγονται διαπραγματεύσεις ἀποσκοποῦσαι τὴν ἐξομαλύνσιν τῶν πραγμάτων. Ἀλλ' αὗται παρέμειναν μέχρις ὥρας ἀτελεσφόρητοι, θεωρεῖται δὲ ὅτι εἶναι μοιραῖως προωρισμένοι νὰ ναυαγήσουν τελικῶς. Κατόπιν τούτου εἶναι ἀδήλον ποῖαν τροπὴν δύναται νὰ λάβῃ ἡ ἐξέλιξις τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἐν Γιουγκοσλαβία. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν κατεῦθυνσιν τῆς γιουγκοσλαβικῆς πολιτικῆς δέον νὰ σημειώσωμεν γεγονὸς ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Πρακτορείου Ρώμης, ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Δουμέργκ πρόκειται κατ' αὐτὰς νὰ ἐπισκεθῇ τὴν Σερβίαν, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐπιστημόνων καὶ πολιτικῶν ἐπισυμούντων νὰ μελετήσουν τὴν κατάστασιν. Εἶναι περιττὸν βεβαίως νὰ τονισθῇ ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο πραγματοποιούμενον δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσφαλὲς προμήνυμα τῆς συνομιλογίσεως Συμφώνου μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γιουγκοσλαβίας.

Ἡ κατάσταση ἐν Ρουμανίᾳ παρουσιάζει πολλὴν ἐπιφάνειαν ὁμαλότητος. Ἡ κυβέρ-

νησις Ἀβερέσκο, κατὰ προσφάτους πληροφορίας, ἀπεφάσισε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐστηροτάτας οἰκονομίας εἰς τὴν διοίκησιν ὡς καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, προκειμένου δὲ περὶ ἐκλογῶν, ἔκρινε σκόπιμον νὰ διενεργήσῃ πρῶτον τὰς ἐκλογὰς τῆς Βουλῆς καὶ κατόπιν τῆς Γερουσίας, μετ' αὐτὰς δὲ τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς. Ἡ ἡμέρα τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν δὲν ὠρίσθη εἰσέτι, παρὰ τὰς προηγουμένως διαβιβασθεῖσας πληροφορίες, καθ' ἃς αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ εἶχον ὀρισθῇ διὰ τὴν 25ην Μαΐου.

Αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις ἐν Μαρρόκω φαίνεται ὅτι πρόκειται νὰ τερματισθῶν. Κατὰ πληροφορίας τῶν Ἀγγλῶν ἀνταποκριτῶν ἐπικεῖται ἡ ἐπίσημος κήρυξις ἀνακωχῆς τῶν Μαρροκινῶν ἐπαναστατῶν πεισθέντων ν' ἀποδεχθῶσι τοὺς γαλλικοὺς ὅρους. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς προστασίας τῆς Ταγγέρης λέγεται ὅτι ἡ Ἰσπανία ἐπιμένει ὅπως ἀναλάβῃ αὐτήν. Εἶναι ὅμως φανερόν ὅτι τοιαύτη διευθέτησις τοῦ ζητήματος δὲν εἶναι εὐνοϊκὴ διὰ τὰ συμφέροντα πάντων. Ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ ἀξιοῖ διεθνολογίαν τῆς Ταγγέρης προτείνεται δὲ παρὰ τινῶν ὀργάνων τοῦ Λονδίνου Τύπου ἡ σύγκλησις ἐιδικῆς συνδιασκέψεως εἰς τὴν ὁποίαν νὰ συμμετάσχουν προσκαλούμεναι ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ἰταλία.

Δολοφονικὴ ἀπόπειρα, ἀστοχήσασα, ἐναντίον τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἰταλίας κ. Μουσολίνι, ἀπέδειξεν ὅτι ὅχι μόνον ὁ φασισμὸς ἔχει βαθεῖας τὰς ρίζας εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ δικτάτορος εἶναι λίαν προσιγῆς παρ' αὐτῶν. Ἡ ἀπόπειρα αὕτη δὲν ἠμπεδίσεν τὸν κ. Μουσολίνι νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ προαναγγελθὲν ταξιδεῖόν του εἰς Κυρηναικὴν ἐξ οὗ ἐπιστρέφει εἰς Ρώμην μετ' ὀλίγον. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ταξιδεῖον τοῦτο σχολιάζεται μετὰ τινος ψυχρότητος παρὰ τοῦ γαλλικοῦ Τύπου. Θεωρεῖται ὅτι πᾶσα ἐπιχείρησις τῆς Ἰταλίας πρὸς μεταβολὴν τοῦ ὑφισταμένου καθεστώτος ἐν τῇ Μεσογείᾳ καὶ καθ' ὅλας τὰς ἀκτὰς αὐτῆς δὲν δύναται παρὰ ν' ἀποβῇ κατ' οὐσίαν πρὸς ὄφελος τῶν ἀγγλικῶν συμφερόντων. Μετὰ χαρακτηριστικῆς δὲ ὀξύτητος ὁ γαλλικὸς Τύπος ὑπενθυμίζει εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅτι ἐκ τῆς ἀποικιακῆς τῆς πολιτικῆς πάντοτε ἀπεκόμισεν ἀπογοητεύσεις.

PROBUS

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ κατὰ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν 11ην τρέχ. διεξαχθεῖσα συμπληρωματικὴ προεδρική ἐκλογὴ εἰς τὰ λοιπὰ τμήματα τῆς Ἑλλάδος ἐξησφάλισεν, ὡς ἀναφέρουν τὰς κοινοβουλευτικὰς ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν ἀποτελέσματα, παμνημονεύειαν σχεδὸν εἰς τὸν κ. Πάγκαλον, ἀφοῦ ἄλλως τε οὐδεμία ἐιτέρα ὑποψηφιότης ὑπῆρχεν ἀρ' ἧς τὰ πολιτικὰ κόμματα ἀπεφάσισαν γενικῶς τὴν ἀπὸ τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν ἀποχήν. Οὕτως ὁ ἀπὸ τῆς 4ης Ἰανουαρίου δικτάτωρ καὶ πρωθυπουργὸς κ. Πάγκαλος δὴ ὁρισθεὶς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, εἰς τὸ συγκροτηθὲν δὲ κατὰ τὴν παρελθούσαν Πέμπτην ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ ὁργανομοσία αὐτοῦ γίνῃ ἐπισημῶς εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως κατὰ τὴν Κυριακὴν 18ην τρέχ. ἐνώπιον τῶν ὑπουργῶν, τῶν δημάρχων καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

***

Κατὰ τὰς ἀπαρχοῦσας πληροφορίες, ἡ ἐξέλιξις τῆς πολιτικῆς καταστάσεως δὲν φαίνεται ὅτι θὰ εἶναι διάφορος τῆς ἀπαρχοῦσης. Ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πρόκειται νὰ διορίσῃ πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργοὺς ἄλλους, δι' ὧν θὰ διοικῇ τὴν Χώραν, εἶναι δὲ διατεθειμένος, ὡς ἐδήλωσεν εἰς πολλοὺς πολιτευτὰς καὶ εἰς τὸν κ. Νιράμουν, Γεν. Γραμματεῖα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, νὰ προκηρύξῃ συντόμως ἐκλογὰς Βουλῆς καὶ Γερουσίας, ἃς νὰ διεξαγάγῃ ἐντὸς δύο μηνῶν συγχρόνως.

ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας συνεχίζεται ἡ ἐσωτερικὴ ἀνωμαλία, ἥτις βεβαίως δὲν προάγει τὰ γενικὰ συμφέροντα, παρὰ τὰς ἐφθόνους διαβεβαιώσεις καὶ τὰς πρὸς τὸν λαὸν ἐπαγγελίας.

***

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐρωτηθεὶς ἂν πράγματι ἀπεφάσισε τὴν προκήρυξιν ἐκλογῶν Βουλῆς καὶ Γερουσίας ἐντὸς διμήνου ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔλαβε καμμίαν ὁριστικὴν ἀπόφασιν διότι τὸ ζήτημα θεωρεῖ πρόωρον.

Ἀντιθέτως ἐν τούτοις ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν κ. Σπυρίδωνος εἰς δηλώσεις του τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐξῆγε τὴν ἀνάγκην τῆς ταχύτερας διενεργείας ἐκλογῶν καὶ ἀνεκοινώσεν ὅτι διεξάγεται ἡ σχετικὴ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία.

Ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀνάγκην ταχυτέρας διενεργείας βουλευτικῶν ἐκλογῶν ὁ κ. Βοζίκη προέβη εἰς τὰς ἐξῆς δηλώσεις:

«Κατὰ τὴν ἰδικὴν μου γνώμην, διὰ τῆς Προεδρικῆς ἐκλογῆς ἐλύθη μόνον τὸ ζήτημα τῆς πληρώσεως τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Προέδρου Δημοκρατίας. Τὰ λοιπὰ ζητήματα μένουσιν καὶ τώρα εἰς τὴν καὶ πρότερον κατάστασιν. Ἀλλο τὸ ζήτημα τῶν συμπερασμάτων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐξαγάγῃ κανεὶς σκεπτόμενος περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς. Ἐγὼ κρίνω τὴν πολιτικὴν κατάστασιν ὡς ἐμφανίζεται σήμερον.

Τὸ σπουδαιότερον ζήτημα, τὸ ὁποῖον μένει ἄλυτον, εἶναι τὸ τῆς εἰσόδου τῆς Χώρας εἰς κανονικὸν κοινοβουλευτικὸν βίον. Οὐδεὶς δέ, ἀπολύτως οὐδεὶς, ἀμφισβητεῖ τὸ ὅτι τὸ μόνον καὶ ἐπιβεβλημένον διὰ τὴν Ἑλλάδα πολίτευμα εἶναι τὸ Κοινοβουλευτικόν. Αὐτὸς ὁ κ. Πάγκαλος καὶ εἰς ἄλλας του δηλώσεις καὶ εἰς τὰς αἰτιολογίας τῶν τελευταίων ὑπ' αὐτοῦ εἰσροπολήσεων τοῦ Συντάγματος σαφῶς ἀναγνωρίζει καὶ διακηρύττει τὸ ἀξίωμα τοῦτο.

Ἀλλ' ἀφοῦ πάντες ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡμεῖς οἱ ἀντίστοιχοι πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν διαιρέσεων καὶ ἄλλων διαφορῶν καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις πιστευόμεν εἰς τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ σπεύσωμεν εἰς τὴν ἐπάνοδον πρὸς αὐτὸ καὶ νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς ὅτι ὅσῳ ταχύτερον βαδίσωμεν πρὸς τὸ πολίτευμα τοῦτο, τόσῳ ἀσφαλέστερον θὰ ὑπηρετήσωμεν τὴν πατρίδα ἢ καὶ ἀντιθέτως ὅσον βραδύνωμεν τὴν πρὸς τὸ πολίτευμα τοῦτο μετάβασιν τόσῳ ὀλιγότερον τὴν ὠφελομένην ἢ μᾶλλον τόσῳ περισσώτερον τὴν βλάπτουσαν.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι βάσις τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος εἶναι τὸ Κοινοβούλιον καὶ κυβερνήσις ἐκ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Κοινοβουλίου πηγάζουσα.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἐμπιστοσύνην, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν διὰ μίαν κοινοβουλευτικὴν Κυβέρνησιν καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς αὔριον καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς αὔριον δὲν δύναται νὰ κυβερνᾷ κοινοβουλευτικῶς μὲ μόνην τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Εἶναι τοῦτο κανὼν ἀνεπίδεκτος ἀμφισβήτησεως, πηγάζων ἐκ τῆς φύσεως τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ καὶ εἰς ρητὰς διατάξεις οὐχὶ μόνον τοῦ ἀνασταλμένου Συντάγματος, ἀλλὰ

και των τελευταίων υπό του κ. Παγκάλου προσ-
τεθεισών διατάξεων αναγραφόμενος.

Διά τους λόγους τούτους νομίζω ότι είναι κα-
τεπείγουσα ή διενέργεια ελευθέρων και γνησί-
ων εκλογών δια να προέλθῃ ἐξ αὐτῶν Κυβέρ-
νησις ἐπὶ τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης
τοῦ λαοῦ στηριζομένη, ὅτε καὶ μόνον θὰ δυνη-
θῶμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἀληθὴ κοινοβουλευτι-
κὸν βίον καὶ εἰς πλήρη ἐσωτερικὴν γαλήνην».

***

Εἰς ἀπάντησιν δημοσιευμάτων τινῶν τοῦ
κ. Α. Τσουκαλά, ἐπωφελομένου τῆς ἐνκαι-
ρίας ὅπως δυσφημῇ τὰ πολιτικὰ κόμματα
τῆς Χώρας καὶ δημοουργεῖ θόρυβον, τὸ
κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων ἐξέδωκε προ-
χθὲς τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

Εἰς στιγμὰς, κατὰ τὰς ὑποίας ὁ Τύπος καὶ
τὰ Πολιτικὰ Κόμματα στεροῦνται τῆς ἐλευθε-
ρίας νὰ ἐκφέρωσι τὰς σκέψεις των καὶ μόνον
ὀλίγοι ἐγκάθετοι εὖρον τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν
ἐλευθερίαν νὰ φλυαρῶσι, συκοφαντοῦντες καὶ
διαβάλλοντες, ὁ κ. Ι. Μεταξᾶς οὐδὲ καὶ θὰ ἀ-
σχοληθῇ μὲ τὰ δημοσιεύματα τοῦ κ. Α. Τσου-
καλά καὶ παντὸς ἄλλου συγγραφῆως παρομοίων
μυθοστορημάτων.

(Ἐκ τῶν Γραφείων τοῦ Κόμματος
τῶν Ἐλευθεροφρόνων)

***

Τὸ ἐκτραγὲν ἐν Θεσσαλονίκῃ στρατιωτι-
κὸν κίνημα, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν συνταγμα-
ταρχῶν κ.κ. Τζαβέλλα, Καρακούφα καὶ
Μπακιριτζή, κατεπνίγη ἐντὸς τῆς ἡμέρας,
ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης συνεπειᾶς. Οἱ ἡγῆν-
τες αὐτοῦ ἀξιωματικοί, ἦσαν οἱ κύριοι συν-
τελεστοὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Παγκάλου δημιουρ-
γηθείσης καταστάσεως.

Τὰ δημοσιευθέντα πρακτικὰ τῆς διεξα-
χθείσης ἐνώπιον τοῦ ἐκτάκτου Στρατοδι-
κείου δίκης καὶ αἱ ἀπολογίαι τῶν κατηγο-
ρουμένων παρέστησαν τὴν ὅλην κατάστασιν
ὑπὸ τὴν ὁποίαν τελεῖ ὁ στρατὸς καὶ ἰδίως οἱ
ἀναμειγνύμενοι εἰς τὴν πολιτικὴν ἀξιωμα-
τικοὶ καὶ ἐνεφάνισαν τὴν τελείαν ἑλλειριν
προσηλώσεως ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων εἰς
τὰ κυρίως στρατιωτικὰ τῶν καθήκοντα.

Τὸ ἐκτάκτου Στρατοδικεῖον διὰ τῆς ἀπο-
γνώσεώς του ἐπέβαλλε παμνηφεῖ τὴν ποινὴν
τοῦ θανάτου εἰς τοὺς: 1ον) Τζαβέλλα Κ.,
2ον) Καρακούφα Β. καὶ 3ον) Μπακιριτζήν
Ε., τὴν ποινὴν τῶν ἰσοβίων δεσμῶν διὰ πῆ-
φων 3 κατὰ 2, εἰς τὸν Ζούκαν Στέφ. δεχθέν
ὑπὲρ αὐτοῦ μειρίαν σύγχυσιν, τὴν ποινὴν
φυλακίσεως πέντε ἐτῶν εἰς τὸν ταγματάρ-
χην Παγκαλὸν Φλώρον παμνηφεῖ καὶ τὴν
ποινὴν φυλακίσεως τριῶν ἐτῶν παμνηφεῖ

εἰς τοὺς 1) Βιτωράτον Κ. 2) Καλοχριστι-
νάκην Γ. 3) Παπαδάκην 1. καὶ 4) Μαλιν-
δρέτον Γ. ἅπαντας δὲ τοὺς εἰς φυλάκισιν
καταδικασθέντας καὶ εἰς ἐκπαισιν τοῦ βαθ-
μοῦ των.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη ὅπως ἀνα-
σταλῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐπιβληθείσης θανατι-
κῆς ποινῆς.

***

Οἱ τρεῖς συνταγματάρχαι ἀρχηγοὶ τῆς
τελευταίας στρατιωτικῆς στάσεως τῆς Θεο-
σσαλονίκης, καταδικασθέντες εἰς τὴν ἐσχά-
την τῶν ποινῶν, εἰναι χάριτος καὶ ἡ ἐπέ-
λευσις τῆς ποινῆς ἀνεσιᾶ. Τρεῖς ἐξ ἄλλου
κολογραῖαι μιᾶς μονῆς τῆς Τήνου κατεδι-
κάσθησαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὴν
ἐσχάτην τῶν ποινῶν—ἀφορισμὸν καὶ ἀπο-
μάκρυνσιν ἐκ τῆς ἐκκλησίας—διότι ἠκολού-
θουν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον. Ἐλπίζεται δι-
ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης μιμούμενος
τὸν κ. Θ. Πάγκαλον θ' ἀνασιεῖ τὴν ποινὴν
τῶν καλογραίων. Εἰς παραμονὰς τοῦ Ἀγίου
Πάσχα δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολὴ τῆς
ἐσχάτης τῶν ποινῶν.

***

Ἡ εἰς Ἀθήνας ἀφίξις τοῦ Γεν. Γραμ-
ματέως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν κ.
Νιράμμου καὶ τῶν κ.κ. Μαντοῦ καὶ Ἀτό-
λικο, ὡς καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων τοῦ Συμβου-
λίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἐγένετο
ἀφορμὴ νὰ διαπιστωθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς συμ-
πληρώσεως τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσ-
φύγων διὰ νέου δανείου.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς
τῶν Οἰκονομικῶν παρέστησαν τὴν ἀνάγκην
ταύτην εἰς τὸν κ. Νιράμμου, ὅστις ὑπεσχέθη
μελειῶν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὅλης ἐργασί-
ας, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων
νὰ εὖρη στοιχεῖα τοιαῦτα ἱκανὰ νὰ πείσουν
τὸ Συμβούλιον, ἵνα ἐγγυηθῇ τὴν συνομολό-
γησιν νέου δανείου, εὐθὺς μετὰ τὰς ἐκλογὰς
τῆς Βουλῆς. Οἱ ἐπίσημοι ξένοι ἐπεσκέφθη-
σαν καὶ τὰς προσφυγικὰς συνδικίας καὶ τοὺς
Δελφούς, ἐμειναι γοητευμένοι ἐκ τῶν ἑλλη-
νικῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς φιλοξενίας τῶν
κατοίκων.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἡ «Νέα Ἐποχὴ» θὰ δημοσι-
εῖ κριτικὴν μόνον ἐπὶ τῶν ἀπο-
στελλομένων αὐτῇ βιβλίων.

Τυπογραφικὰ Καταστήματα
«ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ κίνησις ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν χρεωγράφων
καθ' ὅλην τὴν διαρρέουσαν ἐβδομάδα ἐνεφάνι-
σεν ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τῆς ὑποτιμητικῆς ἐκεί-
νης νευρικότητος, ὅφ' ἧς οὐχὶ σπανίως κατα-
λαμβάνεται ἡ χρηματιστηριακὴ μας ἀγορὰ.

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου παρατηρουμένη
χαλάρωσις καὶ πτώσις τῶν τιμῶν τῶν διαφό-
ρων ἀξίων προσέλαβεν ἐσχάτως τοσοῦτον ὀξεί-
αν καὶ ἐπικίνδυνον μορφήν, ὥστε νὰ καταστῇ ἀ-
ναγκαία ἡ παρέμβασις τῶν τραπεζιτικῶν ὁργα-
νισμῶν πρὸς συγκράτησιν καὶ ἀναχαίτισιν τῆς
πτωτικῆς αὐτῶν φορᾶς. Τῇ ὑποδείξει καὶ συ-
στάσει τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ ὑπουρ-
γείου τῶν Οἰκονομικῶν, αἱ διάφοροι Τράπεζαι
πρόκειται νὰ προβῶσι καὶ ἤρξαντο ἤδη νὰ προ-
βαίνωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν σεβαστοῦ μέρους τῶν
κυκλοφορούντων ἀξίων πρὸς ἐλάφρυνσιν τῆς χρη-
ματιστηριακῆς μας ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρτου τῶν
εἰς αὐτὴν ριφθέντων χρεωγράφων ὑπὸ κατοχῶν
ἀσθενοῦς οἰκονομικῆς ἀντοχῆς.

Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τῶν Τραπεζῶν συνετέ-
λεσε περὶ τὸ τέλος τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος
εἰς τὴν παρῶσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου
πρὸς ἀγορὰν καὶ ἐπένδυσιν αὐτοῦ εἰς χρεωγράφα
καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν ἀναθάρρησιν καὶ
βελτίωσιν τῆς χρηματιστηριακῆς μας ἀγορᾶς.

Ἀντιθέτως, ἡ συναλλαγματικὴ μας ἀγορὰ,
καταδείξασα χαλάρωσιν καὶ ἐξασθένησιν τῆς πα-
ρατηρηθείσης κατὰ τὴν προηγουμένην ζωηρᾶς
αὐτῆς κινήσεως, ἔκλεισε περὶ τὸ τέλος τῆς ἐ-
βδομάδος εἰς ἐπίπεδα κατώτερα τῶν τῆς παρελ-
θούσης μετὰ τάσεως διατηρήσεως τῆς αὐτῆς
χαλαρότητος καὶ διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς εἰσερχομέ-
νης ἐβδομάδος.

***

Ἡ ἀπὸ καιροῦ ὑφισταμένη κρίσις ἐν τῇ οἰ-
κονομικῇ ἡμῶν ἀγορᾷ ἐξήγειρεν ἐσχάτως ἐκ νέ-
ου τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἐμπο-
ρικοῦ μας κόσμου καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς λε-
πτομερεῖς συζητήσεις περὶ τῆς φύσεως, τῶν αἰ-
τίων καὶ τῶν μέσων τῆς θεραπείας αὐτῆς.

Παραδόξως ὅμως παρετηρήθη μετὰ τῶν ἀ-
ναπτύχσεων διαφόρων ἀντιλήψεων καὶ τάσε-
ως πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δοξασίας, ὅτι ἡ ἐκδοσις
χαρτονομίσματος ἔχει μόνον ἀπολύτως δέον νὰ
μὴ ἀποκρουσθῇ, ἀλλ' ἀντιθέτως ὅτι καὶ ἐπιβάλ-
λεται καὶ ὅτι ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἀναγκαῖον μάλι-
στα μέσον τῆς θεραπείας τῆς παρατηρουμένης
χρηματικῆς στενότητος.

Εἶναι λυπηρὸν πῶς τοιαῦται τινες ἀντιλήψεις
εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτιθενται καὶ δημοσιᾶ μάλι-
στα νὰ ὑποστηρίζωνται. Ἡ κρίσις τῆς ἐμπορι-

κῆς μας ἀγορᾶς, γέννημα καὶ προϊόν τῆς νοση-
ρᾶς διαπλάσεως τῆς νομισματικῆς μας κατα-
στάσεως ὡς ἐκ τῆς ἐλεσινῆς καὶ ἐλλειμματι-
κῆς διαμορφώσεως τῶν κρατικῶν μας οἰκονο-
μικῶν, ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς τὴν συνεπείᾳ τῶν
ἀνωτέρω λόγων πληθωρικὴν ἐκδοσιν χαρτονο-
μίσματος διὰ τὰς κρατικὰς ἀνάγκας.

Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν ἡ ἐκδοσις χαρτονο-
μίσματος, ἡ προκάλεσασα τὴν συναλλαγματικὴν
πτῶσιν τῆς δραχμῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν
δημιουργίαν τῆς παρούσης κρίσεως νὰ προτεί-
νηται ἤδη ὡς μέσον τῆς θεραπείας τῆς κρίσεως
ταύτης, ἣν ἀκριβῶς αὕτη προσέκαλεσε, καὶ νὰ
διατυμπανίζεται μάλιστα καὶ ὡς οἰκονομικὴ ἀ-
νάγκη; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παροράται ὁ κιν-
δυνος τῆς διὰ τῆς νέας ἐκδόσεως ἐπαναλήψεως
τῆς αὐτῆς νομισματικῆς μας περιπετειᾶς καὶ
τῆς παροχῆς τροφῆς καὶ ἐντάσεως εἰς τὴν ἐν
ὕψει μὲν ἤδη, πάντως ὅμως πλήρως ὑφιστα-
μένην συναλλαγματικὴν μας ἀσθένειαν;

Ὡς πόθος ὠρισμένων χρηματιστικῶν καὶ βιο-
μηχανικῶν ἔστω κύκλων, ὑπολογιζόντων ἐπὶ νέ-
ας πτώσεως τῆς δραχμῆς κατανοεῖται καὶ δι-
καιολογεῖται.

Ὡς ἐκθεσις ὅμως ψυχρᾶς καὶ ἀντικειμενικῆς
ἐπιστημονικῆς πεποιθήσεως ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἡ
ὑποστηριζομένη δοξασία παραμένει δι' ἡμᾶς τοῦ-
λάχιστον ἀκατανόητος.

Διότι ἡ παρούσα στενότης δὲν ἀποτελεῖ ἀ-
πλὴν ἑλλειψιν τεχνητοῦ χρήματος καὶ χαρτο-
νομίσματος, ἀλλ' ἑλλειψιν πραγματικοῦ τοιοῦ-
του καὶ παραγωγικῶν κεφαλαίων. Ἀλλὰ πρὸς
ἐξέφρασιν τοιούτων ἄλλη δέον ν' ἀκολουθηθῇ πο-
λιτικὴ καὶ ἄλλα νὰ ἐπιδιωχθῶσι μέτρα, μετὰ
τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον καὶ στοιχειώδες εἶναι ἡ
ἐπάνοδος τῆς Χώρας εἰς τὴν πολιτικὴν γαλήνην
καὶ ὁμαλότητα.

***

Παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀνε-
κοινώθη, ὅτι ἐδόθη ἐντολὴ διὰ τὴν σύναψιν τοῦ
ἐκ 2 1/2 ἑκατομμ. δολλαρίων δανείου τῆς Ἑ-
ταιρείας «Φαουντέσιον» πρὸς ἀποξήρανσιν τῶν
ἐλῶν Μακεδονίας.

***

Μετὰ τῶν προτεινομένων φορολογικῶν δι-
σπορῶσεων συμπεριλαμβάνεται, κατ' ἀνακοινώ-
σιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἡ ἐ-
παναφορὰ τῆς δεκάτης διὰ τὴν φορολογίαν τῶν
γεωργικῶν προϊόντων.

Σύστημα, ἐλαγχθέν πλημμελὲς καὶ ἐλαττω-
ματικόν, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν
τῆς δεκάτης καταπίεσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν
ἀπλοικῶν χωρικῶν, σύστημα ἰσχύσαν ἐπὶ Τουρ-

κοκρατίας ως εκ τῆς νηπιώδους φοροτεχνικῆς αὐτῆς καταστάσεως, ἐπαναφέρεται ἤδη ἐν Ἑλλάδι πρὸς πραγματοποίησιν πλειοτέρων, ὡς ἀναμένεται, ἐσόδων καὶ ἰσοσκελίσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄν ἐπὶ τὰ βελτίω διαρρυθμίσεις τοῦ φορολογικοῦ μας συστήματος σημαίνει ἐν Ἑλλάδι ἐπαναφορὰν τοιοῦτων καταθλιπτικῶν καὶ ἐνοχλητικῶν φορολογιῶν πρωτογόνου τύπου καὶ μορφῆς, δὲν δύναται τις εἰμὴ νὰ παραμείνῃ ἀρκούντως σκεπτικὸς πρὸ τῆς συντελουμένης παρομοίας προόδου. Ἡμεῖς τοῦλάχιστον καὶ διὰ τὴν οὕτω πως ἰσοσκελίσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀμφιβάλλομεν καὶ τὴν τοιαύτην φορολογικὴν διαρρύθμισιν ὡς βελτίωσιν ἀποκρούμεν. Ἐλπίζομεν ὅτι τὰ λοιπὰ μέτρα δὲν θέλουσιν εἶναι τῆς αὐτῆς προοδευτικῆς δυνάμεως, ὡς ἡ ἀγγελθεῖσα ἐπαναφορὰ τῆς δεκάτης.

Π. Ε. Γ.

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΖΥΜΩΣΕΙΣ

Η ΑΠΟΣΧΙΣΙΣ ΤΟΥ Κ^{ΟΥ} ΒΟΖΙΚΗ

Ὁ πρῶν ὑπουργὸς καὶ ἐκ τῶν κορυφαίων τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος πολιτευτῆς Ἀρκαδίας κ. Χ. Βοζίκης διεφώνησεν, ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν συγκροτηθεῖσαν συνέλευσιν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐπὶ τῆς ληφθείσης τότε ἀποφάσεως πρὸς συνεργασίαν μετὰ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν πολιτικῶν κομμάτων κατὰ τὴν προεδρικὴν ἐκλογὴν.

Ὁ κ. Βοζίκης δὲν ἠθέλησεν εὐθὺς ἀμέσως νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας του. Πρὶν τῶν ἡμερῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν» ἐπιστολὴν ἐν ἣ ἐξηγεῖ τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας του καὶ βεβαίως ὅτι ἔπαισε συνεργαζόμενος πρὸς τὸ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Π. Τσαλδάρη Λαϊκὸν κόμμα.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, χάριν τῆς ἱστορικῆς συνεχείας τῶν πολιτικῶν γεγονότων, ἀναδημοσιεύομεν ὡς ἔχει:

Φίλε Κύριε Διευθυντά,

Καὶ ἐκ καθήκοντος πολιτικοῦ καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν ὑποχρέσεως, τὴν ὁποίαν σὰς ἔδωκα, σὰς ἐκθέτω τοὺς λόγους, δι' οὓς διεφώνησα πρὸς τὴν σύμπραξιν τῶν ἀντιβενιζελικῶν μετὰ τῶν Βενιζελικῶν καὶ τοῦτο ἐν τῇ μέτρῳ τοῦ δυνα-

τοῦ ἔνεκα τῶν δυσκολιῶν ὅσας αἱ περιστάσεις παρεμβάλλουσι.

Ἐννοεῖται ὅτι πρόκειται μόνον περὶ τῶν λόγων, δι' οὓς διεφώνησα καὶ ὅχι περὶ τῶν λόγων, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ ἄλλοι ἀντιβενιζελικοὶ πολιτευόμενοι, κατ' ἀπόλυτον, ὡς ἐφάνη, πλειονοψηφίαν, συνεφώνησαν πρὸς τὴν σύμπραξιν καὶ τοὺς ὁποίους ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ ἐκθέσω.

Οἱ λόγοι, δι' οὓς διεφώνησα, εἶναι οἱ χωρίζοντες τὸν ἀντιβενιζελισμόν ἀπὸ τοῦ Βενιζελισμοῦ, οἱ πολλάκις ἀναπτυχθέντες, ἀλλὰ καὶ βαθύτατα χαραγμένοι εἰς πᾶσαν ἀντιβενιζελικὴν ψυχὴν, ὥστε νὰ περιττεύῃ πᾶσα νέα αὐτῶν ἀνάπτυξις.

Δὲν θεωρῶ ἐν τούτοις περιττὸν νὰ κάμω γνωστόν, ὅτι δὲν εἶναι τῶρα ἡ πρώτη φορὰ, καθ' ἣν διεφώνησα πρὸς τοὺς ἄλλους ἀντιβενιζελικοὺς, τοὺς ἀποτελοῦντας τὰ συνεργαζόμενα κόμματα, τὸ Λαϊκὸν καὶ τὸ Μεταρρυθμιστικόν. Καὶ ἄλλοτε, πρὸ μηνῶν, ὅτε ἐκλήθησαν εἰς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον ἀναμῆξ οἱ ἀρχηγοὶ καὶ τῶν ἀντιβενιζελικῶν καὶ τῶν βενιζελικῶν κομμάτων διὰ νὰ συνεννοηθοῦν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς καταστάσεως, καὶ τότε, καίτοι δὲν ἐπρόκειτο περὶ συμπράξεως, διεφώνησα, θεωρήσας καὶ αὐτὴν τὴν ἀπλὴν μετὰ τῶν Βενιζελικῶν συζήτησιν ὡς ἀντιθέτον πρὸς τὴν ἀντιβενιζελικὴν ἀντίληψιν διὰ λόγους, οὓς τότε ἐν κοινῇ τῶν δύο κομμάτων συνελεύσει ἀνέπτυξα.

Ἀλλὰ τότε δὲν ἐτίθετο ζήτημα συμπράξεως καὶ δὲν συνέτρεχον οἱ σημερινοὶ λόγοι, ὥστε νὰ φθάσῃ ἡ διαφωνία μου μέχρι διακοπῆς τῆς πρὸς τοὺς ὑποστηρίξαντας τὴν πλειοψηφήσαν γνώμην συνεργασίας.

Τώρα ὅμως πρόκειται περὶ συμπράξεως.

Πιστεύω καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πολὺς ἀντιβενιζελικὸς κόσμος, ὅτι Βενιζελισμὸς σημαίνει Βενιζελος, ὅτι ὁ Βενιζέλος ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς διευθύνει τὰς σκέψεις καὶ τὰς κινήσεις τοῦ ἐδῶ Βενιζελισμοῦ, ὅτι οἱ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν ἀρχηγόν των Βενιζελικοί, οἱ συνεργασθέντες μετ' αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν καὶ μὴ μεταμεληθέντες, οἱ συνεσταγμένοι ὑπ' αὐτὸν καὶ μὴ ἀποταξάμενοι αὐτῷ, ἀποβλέπουσι πρὸς αὐτὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον, ὅτι σύμπραξις μετ' αὐτῶν σημαίνει κατ' ἀνάγκην σύμπραξις μετὰ τοῦ Βενιζέλου καὶ τοῦ Πλαστήρα καὶ τῶν ἄλλων ἀφωσιωμένων αὐτοῖς ὁργάνων καὶ ἐργασίαν πρὸς ἐπαναφορὰν αὐτῶν εἰς τὴν διακυβέρνησιν τοῦ τόπου, ὅτι ἐπαναφορὰ τοῦ Βενιζέλου σημαίνει διακώσιν καὶ εὐρύσιν τοῦ χάσματος καὶ ματαίωσιν πάσης πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς γαλήνης προσπάθειας καὶ ὅτι τέλος τοιαύτη σύμπραξις, με' ὅσα δὴποτε καὶ ἀν-

περιβληθῇ προσχήματα, σημαίνει ἐπίσης καὶ κατ' οὐσίαν ἔγκρισιν τῆς ἐν τῷ παρελθόντι πολιτικῆς καὶ τῶν μεθόδων καὶ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ Βενιζέλου καὶ ἐγκατάλειψιν καὶ καταδίκην τῆς ἀντιβενιζελικῆς ιδεολογίας.

Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ καὶ πολλοὶ ἄλλοι εἴμεθα προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ιδεολογίαν ταύτην καὶ νομίζομεν, ὅτι πᾶσα βλάβη, πᾶσα μείωσις τῆς ιδεολογίας ταύτης ἀποτελεῖ διάλυσιν τοῦ ἀντιβενιζελισμοῦ καὶ ἐνίσχυσιν καὶ ἐπικράτησιν τοῦ βενιζελισμοῦ, διότι γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι τὸν ἀντιβενιζελισμόν δὲν συγκρατεῖ οἰαδήποτε ἀφασίωσις πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν σημερινῶν διευθυντῶν του, ἀλλὰ μόνη ἡ ἀφασίωσις εἰς τὴν ιδεολογίαν του καὶ τὴν μνήμην τῶν ἐκλιπόντων ἀειμνήστων ἀρχηγῶν του.

Αὗτοί εἶναι οἱ ἀνακρινώσιμοι ἐκ τῶν λόγων, δι' οὓς διεφώνησα, προκειμένου, ὡς γνωστόν, ἡ

τοῦλάχιστον ὡς ἐμοὶ γνωστόν, περὶ συμπράξεως προσωρινῆς, προσωρισμένης εἰς μόνην τὴν ὑπόδειξιν κοινοῦ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὑποψηφίου.

Ἄλλ' ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς συμπράξεως ἀπεδείχθη καὶ συνετελέσθη στενωτέρα καὶ διὰ τὸ μέλλον καὶ ἰσοδύναμος πρὸς ἔκωσιν.

Τοῦτο ἐπιβάλλει εἰς ἐμέ ἐπιτακτικωτέραν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐμμείνω εἰς τὴν διαφωνίαν καὶ νὰ ἐργασθῶ, ὅση μοι δύναμις, ν' ἀποτρέψω ἀπὸ τοῦ τόπου τὰ κακά, ὅσα ἐκ τῆς τοιαύτης ἐνώσεως ἐπικείνεται, με' τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ συμφωνοῦντες πρὸς τὰς τοιαύτας ἀντιλήψεις θὰ θελήσωσι νὰ συνεργασθῶσι μετ' ἐμοῦ πρὸς τοῦτο.

Μετὰ τιμῆς

Χ. Κ. ΒΟΖΙΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΩΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Καίτοι πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν ἐτέθησαν ἐν Ἑλλάδι τὰ θεμέλια τοῦ Συνεταιρικοῦ οἰκοδομήματος, ἐν τούτοις τοῦτο ἐγείρεται ἤδη καὶ καθ' αὐτὸ ἐπιβλητικὸν καὶ δυνάμενον νὰ διεκδικήσῃ μίαν τῶν πρώτων θέσεων, μεταξὺ τῶν ἐμοίων τῶν ξένων χωρῶν καὶ ἐκείνων ἐτι, ἐν αἷς ἡ συνεταιρικὴ κίνησις πολλὸ ἐνωρίτερον ἢ παρ' ἡμῖν εἶχεν ἀρχίσει. Ἀρχομένου τοῦ τρέχοντος ἔτους, οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀγροτικοὶ Συνεταιρισμοί, οἱ καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέροντες τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, λόγῳ τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεώς των ἐπὶ τῆς κατ' ἐξοχὴν παραγωγῆς τῆς χώρας, τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ὑπερέβαινον τοὺς 3800 καὶ με' σταθερὰν τάσιν αὐξήσεως. Ἡ πάσις αὐτὴ καθίσταται κατάδηλος ἐκ τοῦ ὅτι, διαρκούσης τῆς τελευταίας πενταετίας, ἡ κατ' ἔτος μέση αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Συνεταιρισμῶν ἀνέρχεται εἰς 25 ο)ο ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ προηγούμενου ἔτους. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν νεοϊδρυομένων συνεταιρισμῶν ἔχουν ὡς γενεσιουργὸν αἰτίαν τὴν ἀνάγκην τῶν παραγωγῶν πρὸς ἐξεύρεσιν καλλιεργητικῶν δανείων καὶ δανείων βελτιώσεως τῶν κτημάτων, ἥτινα εὐκολώτερον καὶ εἰς μείζονα κλίμακα ἐπιτυγχάνουν οἱ συνεταιρισμοί, εἶναι ὅμως ἐξ ἑσῶ ἀληθές, ὅτι οὗτοι, ἀπαξ συσταθέντες, δὲν εἶναι δυνατόν εἰμὴ νὰ ἐξασκήσουν τὴν εὐεργετικὴν των ἐπίδρασιν τόσον ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ὅ-

σον καὶ ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς τῶν μελῶν των οἰκονομίας. Θὰ ἦτο βεβαίως προτιμότερον ἡ ἱδρυσις τῶν συνεταιρισμῶν νὰ ὠφείλετο εἰς πλήρη ἐπίγνωσιν τῶν ἐκ τούτων προκυπτόντων ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ μετὰ τὴν ἱδρυσιν καὶ συνεπεία τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἀγαθῶν τούτων ἐμφάνισις καὶ ἐπικράτησις τῆς συνεταιρικῆς συνειδήσεως μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν συνεταιρισμῶν πᾶν ἄλλο ἢ καταφρόνητέα τυγχάνει.

Δυστυχῶς, μία τῶν σπουδαιοτέρων, ἡ σπουδαιότερα ἴσως δυσχέρεια, τὴν ὁποίαν οἱ πλείστοι τῶν συνεταιρισμῶν, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς των, καλοῦνται νὰ ἀντιμετωπίσουν, εἶναι ἡ ἔλλειψις καταλλήλων προσώπων διὰ τὴν διοίκησιν των. Καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, πλὴν ἐλαχίστων τιμητικῶν ἐξαίρεσεων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν συνεταιρισμῶν τίθενται ἡ χρηστοὶ ἀλλ' ἀμαθεῖς χωρικοί, ἢ ἔστωι, παντοειδῆ ἐπαγγέλματα μετερχόμενοι ἐκμεταλλευταὶ ἐκ τῶν λυμαινομένων τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς, οἵτινες ἐποφθαλμοῦν τὴν διοίκησιν τῶν συνεταιρισμῶν ὡς ἀσφαλὲς μέσον ποικιλοτρόπου χρηματισμοῦ. Συνέπεια τούτου ὑπῆρξαν αἱ περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν συνεταιρισμῶν καὶ τῶν ἐνώσεων των καταχρήσεις, αἱ ὁποῖαι οὐχὶ ἀπαξ ἐσημειώθησαν τελευταίως, πληξάσαι μάλιστα συνεταιρικοὺς ὁργανισμοὺς ἐκ τῶν μᾶλλον εὐδοκίμωντων. Ἐπιτακτικὴ ἐκ τούτου προκύπτει

ή ανάγκη της επί των συνεταιρισμών εποπτείας, ήτις προλαμβάνουσα τὰς τοιαύτας καταχρήσεις και ἐκμηδενίζουσα ἐν τῇ γενέσει της πᾶσαν ἐκμεταλλευτικὴν τάσιν, θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τούτους νὰ ἐξελιθῶσιν εἰς εὐρώστους οἰκονομικούς ὀργανισμούς και παράγοντας κοινωνικῆς προόδου, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς των εἶναι προωριμένοι.

Καὶ ἡσχεῖτο μὲν και ἐξακολουθεῖ εἰσέτι ἀσκουμένη ἐπ' αὐτῶν ἡ Κρατικὴ ἐποπτεία διὰ τῆς παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ ὑπουργεῖῳ κεντρικῆς ὑπηρεσίας και τῶν κατὰ τόπους ἐποπτῶν. Εἶναι ὅμως τόσον πενιχρὰ τὰ μέσα, ἅτινα ἡ ὑπηρεσία αὕτη διαθέτει και τόσον κολοσσιαία ἡ ἀναλογουσα εἰς ἕκαστον τῶν ἐποπτῶν ἐργασία, λόγῳ τῆς ἐκτάσεως τῆς ὑπαγομένης εἰς τοῦτον περιφέρειας, ὥστε αἱ κατὰ καιροὺς ἐπιθεωρήσεις τῶν Συνεταιρισμῶν παρὰ τοῦ Ἐπόπτου τούτου πιστοποιεῖ συνήθως τὰς γενομένας ὑπερβάσεις χωρὶς νὰ ἐνεργῇ πάντοτε και προληπτικῶς κατὰ τὴν φράσιν ἀνθρώπου, ὅστις, ὡς ἐκ τῆς ἀνατεθειμένης εἰς αὐτὸν ὑπηρεσίας εὐρίσκειται ἐγγύτατα εἰς τὴν συνεταιρικὴν δρᾶσιν μιᾶς τῶν μάλλον προηγμένων εἰς τοιαύτην δρᾶσιν γεωργικῶν περιφερειῶν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβαίῃ ἄλλως, ἀφ' οὗ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπόπτου τῆς ρηθείσης περιφέρειας ὑπάγονται 250 γεωργικοὶ συνεταιρισμοί, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων οὐδὲ μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν δύναται κατ' ἑτος νὰ διαθέσῃ. Ἀνάλογοι εἶναι αἱ συνθήκαι εἰς πᾶσας τὰς περιφέρειας.

Ἄν εἰς τοῦτο προστεθῇ ἡ οὐχὶ σπανία ἔλλειψις εἰδικοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐποπτῶν εἰς τὰ ἀφορῶντα ἰδίᾳ τὸν διαχειριστικὸν ἔλεγχον τῶν συνεταιρισμῶν, ἡ συμπαρομαρτοῦσα εἰς πᾶσαν κρατικὴν ὑπηρεσίαν γραφειοκρατία και ἡ ἀνάμιξις τῶν κατὰ τόπους πολιτευομένων εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ἐποπτῶν, θὰ καταστῇ πασιφανὴς και ἀναντίρρητος ἡ ἀκαταλληλότης τῆς κρατικῆς ἐπὶ τῶν συνεταιρισμῶν ἐποπτείας.

Τὴν μάλλον ἱκανοποιητικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος δίδει ἡ γενομένη και βαίνουσα ἤδη πρὸς πραγματοποιήσιν σκέψις τῆς ἀναθέσεως τῆς τοιαύτης ἐποπτείας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Διαθέτουσα πλούσιον δίκτυον Ὑποκαταστημάτων ἐγκατεστημένων εἰς πάντα τὰ κέντρα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, προσωπικὸν κάλλιον παντὸς ἄλλου λόγῳ τῆς πολυετοῦς πείρας κατηρ-

τισμένων εἰς τὰ ἀφορῶντα τοὺς συνεταιρισμούς ζητήματα, συνδεομένη ἀπὸ μακροῦ μὲ τὸν ἀγρότην και τυγχάνουσα τῆς συμπαθείας αὐτοῦ, και, τὸ σπουδαιότερον ὅλων, χορηγοῦσα τὰ οἰκονομικὰ μέσα, ἄνευ τῶν ὁποίων οἱ συνεταιρισμοὶ δὲν θὰ ὑφίσταντο σήμερον ἢ θὰ ἦσαν νεκροὶ ὀργανισμοί, εἶναι ἡ μάλλον ἐνδεδειγμένη νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐποπτείαν τῶν συνεταιρισμῶν, τοὺς ὁποίους οὐσιαστικῶς αὕτη ἐδημιούργησε και διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ὁποίων δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἀδιαφορῇ.

Ὁ κίνδυνος τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἀδιαφορίας τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης ἀπέναντι τῶν συνεταιρισμῶν, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ εἰς ἄρθρον του ἐν τῷ «Ἐλευθέρῳ Βήματι» ὁ κ. Σδῶλος, και τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος δὲν θεωρεῖ σοβαρόν, δὲν ὑπάρχει. Διότι τὸ πρὸς τοὺς Συνεταιρισμοὺς ἐνδιαφέρον τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης ἐνέπνευσαν βέβαια εἰς αὐτὴν ὁρίσμενοι ἐκ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν της, ἡδὴ ὅμως τοῦτο κατέστη ἐνδιαφέρον αὐτοῦ τούτου τοῦ ιδρύματος και ἡ διὰ τῶν συνεταιρισμῶν ἀσκουμένη ἀγροτικὴ πίστις κατέστη εἰς τῶν σπουδαιωτέρων κλάδων, εἰς οὓς τὰ Ὑποκαταστήματά της ἀσχολοῦνται.

Ἡ μόνη περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ ἐποπτεία τῶν συνεταιρισμῶν θὰ ἠδύνατο και θὰ ἔπρεπε νὰ ἀφαιρηθῇ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν θὰ ἦτο ἡ ἰδρυσις σοβαρᾶς Γεωργικῆς Τράπεζης, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως θὰ παρουσιάζετο ὡς ὁ φυσικὸς ἐπόπτης τῶν συνεταιρισμῶν, τὸ ἐπιστέγασμα τῆς προσπάθειας διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς συνεταιρικῆς ιδέας, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ κ. Σδῶλου. Ἀλλ' ἡ Τράπεζα αὕτη πρέπει, ὡς εἶπεν ἄλλοτε ὁ πρωτεργάτης τῆς συνεταιρικῆς ἐνισχύσεως Διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης κ. Κορίζης, «νὰ προσέλθῃ ἐκ τῶν κάτω», νὰ εἶναι δηλαδὴ ὁ ὥριμος καρπὸς τῆς συνεταιρικῆς ἐξελίξεως και οὐχὶ δημιούργημα τοῦ κερδοσκοπικοῦ κεφαλαίου.

ΣΤ. ΣΠΗΛΙΔΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Εἰδοποιῶνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ Ἀθηνῶν και Πειραιῶς, ὅπως μὴ ἐξοφλήσῃ τοῦ λοιποῦ ἀποδείξεις συνδρομῶν, φερούσας τὴν ὑπογραφήν τοῦ μέχρι τοῦδε εἰσπράκτορος Δημ. Παπαδοπούλου, ὅστις ἀπεβλήθη τῆς ὑπηρεσίας διὰ διαχειριστικὰς ἀνωμαλίας. Αἱ ἀποδείξεις τοῦ λοιποῦ θὰ φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ διαχειριστοῦ τῆς «Νέας Ἐποχῆς» κ. Ἡρ. Θ. Μάλλωσιν.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ

Ο ΘΕΟΣ ΟΦΙΣΜΟΣ

Ἡ φιλοσοφία του.—Ἡ προέλευσίς του.—Αἱ θρησκευτικαὶ του ἀντιλήψεις.—Ἡ κοινωνιολογικὴ σκοπιμότης του.—Ἡ ὁργάνωσις του.—Αἱ μυστικαὶ ἀπόψεις του.

Ε'.

Προλαμβάνοντες, δηλοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἀλληλεγγύεια και ἀλληλοπάθεια αὕτη τῶν διαφόρων καταστάσεων και ἐκδηλώσεων τῆς Ζωῆς, τῶν ὄντων, τὴν ὁποίαν καθορίζει ὁ Νόμος τοῦ Αἵτιου και τοῦ Αἵτιατου, τὸ Κάρμα, δὲν πρέπει νὰ συσχετίζεται και νὰ συγχέεται μὲ τὴν λεγομένην ἠθικὴν ἀνταπόδοσιν, τὴν δικαίωσιν, τὴν ἀμοιβὴν ἢ τιμωρίαν διὰ τὰς πράξεις ἡμῶν, κρινόμενας κατὰ τὸ διάγραμμα τοῦ Ἡθικοῦ νόμου. Πρὸς τούτοις, ἡ ἀντίδρασις ἐν τῇ Καρμικῇ ἀπόψει εἶνε ὁμοιογενεστάτη μὲ τὴν δρᾶσιν, και ἐκδηλοῦται και ἐπὶ τῶν τριῶν καταστάσεων, τῆς φυσικῆς, τῆς ἀστροφικῆς και τῆς διανοητικῆς, —τὰς ὁποίας θ' ἀναλύσωμεν εἰς τὰ περὶ τοῦ ἐπτασυνθέτου τοῦ Ἀνθρώπου, ὅπως και ἡ δρᾶσις. Ὁμοιογένεια ὅμως δὲν παρατηρεῖται πάντοτε, προκειμένου περὶ ἠθικῆς ἀνταπόδοσεως, διότι δύναται μία ἠθικὴ πράξις, ἥτοι πράξις ὑπαγορευομένη ἀπὸ ἀγαθωτάτην διάθεσιν, νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα —αἰτιατόν, ἀντίδρασιν—κακὸν και δυσάρεστον διὰ τὸν προβάντα εἰς αὐτὴν, ἐφόσον δὲν διενεργήθῃ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς λογικῆς, τῆς πρακτικῆς σκοπιμότητος και τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν τοῦ ζητήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπέβλεπε. Προκειμένου περὶ τοῦ Κάρμα, δὲν πρόκειται περὶ ἐσωτερικότητος, περὶ ὑποκειμενικότητος, ἀλλὰ περὶ ἐξωτερικότητος, περὶ μηχανικότητος. Ὁμοίως, προκειμένου περὶ τοῦ «ἰδαιτέρο» Κάρμα ἐκάστης ὑπάρξεως, ἐκάστης ὑποστάσεως, τοῦ «ἀτομικοῦ», περὶ τοῦ ὁποίου ἀμέσως, δὲν πρόκειται κατ' ἀρχὴν περὶ ἐσωτερικότητος, περὶ ὑποκειμενικότητος, ὥστε και ὁ ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ μὴ κυριολεκτικὸς χαρακτηρισμός, ἐν τῇ ἐκφράσει, ἀδιότι ὑπάρχει και ἡ εἰδική—ἡ θητικὴ, ἡ ὑποκειμενικὴ—ἀπόψις τοῦ Κάρμα...» ἀς ἐξηγηθῇ κατὰ τὴν συμβατικὴν αὐτοῦ.

Οἰαδήποτε, λοιπόν, ὑπόστασις, οἰαδήποτε ζῶν, εἰσδράσῃ δὲν εἰσέρχεται εἰς τὸ Κάρμα εὐθὺς ὡς ἀρχίση νὰ διαγράφεται ἡ ἐκδήλωσίς του ἐν τῷ Κόσμῳ. Ἡ ἐκδήλωσίς του γίνεται ποικίλη, ἐντατικὴ και ἐκτατικὴ, ἀκοιτῶς δυνάμει τῶν περιορισμῶν και τῆς ἀντιστάσεως τῆς ὕλης ἐναντίον της, ἀντιφερομέ-

νης εἰς τὴν ἐξέλιξιν του διὰ τῶν ἀκρίπτων μηχανικῶν νόμων αὐτῆς. Τιθέμενον ἑαυτὸ τοῦ στοιχείου τῆς ὕλης και τῆς μηχανικῆς συνθέσεως αὐτῆς, θὰ ἐνσκηνοθῇ εἰς τὴν Ζωὴν, θὰ ἰδιοδημιουργηθῇ, θὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς ἀτελευτήτους ἐξελίξεις και ἀπόψεις αὐτῆς. Οὕτως, ἡ καρμικὴ κατάσταση τοῦ ὄντος εἶνε ἡ ἐμφανιζομένη διὰ τῆς ἐ' αὐτοῦ δράσεως τῆς ὕλης και τῆς μηχανικότητος αὐτῆς, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων παρουσιάζεται παρεμβολημένον, και τῆς εἰς αὐτὴν ἀντιδράσεως του. Συντίθεται πλέον ἡ ὑπάρξις του ἐν τῷ καρμικῷ πλέγματι. Ἐν τῷ φυτικῷ κύκλῳ ἡ δρᾶσις και ἡ ἀντίδρασις εἶνε ὀλιγώτερον ἀπλή, και ἐπομένως ἡ καρμικὴ κατάσταση περισσύτερον σύνθετος. Ἡ Ζωὴ ἀρχίζει πλέον νὰ διαπλαδίζεται πρὸς διαφόρους μορφάς. Ἡ ἐξέλιξις και φορὰ πρὸς τὸν Ζωϊκὸν κύκλον παρουσιάζει τὴν ὑπαρκτικότητα, τὰ ὄντα, μὲ ποικιλωτέαν και ισχυροτέραν ἀντιδραστικότητα κατὰ τοῦ δεδομένου τοῦ Κάρμα, οὐτι ἔχουσι πλέον καθαρὰν αἰσθησιακὴν και αἰσθησιολογικὴν συγκρότησιν. Ἐμφανίζεται πλέον ὡς παράγων εἰς τὴν διακύκλωσιν αὐτὴν τῆς ὕλης καὶ τῆς Ζωῆς τὸ στοιχεῖον τῆς ἡδονῆς και τῆς ὀδύνης. Ἐν τῷ κύκλῳ τῆς Ἀνθρωπίνης ὀντότητος ἔχομεν ἀκόμη συνθετοτέραν κατάσταση, διότι εὐρισχόμεθα και πρὸ τῶν ἀπόψεων τῆς συναισθητικότητος και τῆς νοητικότητος.

Εἶνε εὐνόητον, ὅτι ὁ αἰχμάλωτος τῶν φυσικῶν περιορισμῶν Ἀνθρώπος δύναται ν' ἀπολυτρωθῇ βαθμῆδον ἐξ αὐτῶν μόνον ἐφόσον εἰσδύει διὰ τῆς μελέτης και τῆς ἐμπειρίας εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτῶν. Οἱ φυσικοὶ οὗτοι περιορισμοὶ εἶνε τὸ Κάρμα ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως. Ἀλλὰ κατὰ τοῦ Κάρμα, τοῦ ἀναγομένου εἰς ἐκάστην ὑπόστασιν ἰδιαιτέρως, δυνάμει τοῦ ὁποῦ δημιουργεῖται ἡ συναισθητικὴ και ψυχολογικὴ, ἡ νοητικὴ και αἰσθητικὴ, ἡ πνευματικὴ και ἠθικὴ ὀντοτικότης τοῦ Ἀνθρώπου, πῶς θὰ ἀντιδράσῃ οὗτος;

Αἱ ἰδιότητες και αἱ καταστάσεις αὐταὶ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν δὲν εἶνε μοιραῖαι ἀπόρροιαι τῆς ἀλληλοδιαδόχου ἀκολουθίας αἰτίων και αἰτιατῶν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκει ἐτοιμὴν και ἀναμένουσαν αὐτὸν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ἐρχόμενος εἰς τὴν Ζωὴν; Ἀπαντᾷ ὁ Θεοσοφισμὸς: Διὰ τὸν Ἀν-

θρῶπον δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν πραγματικὴν ἀρχὴν ἰκανότητος εἰς τὸ ν' ἀντιδρᾷ κατὰ τοῦ μοιραίου τούτου δεδομένου, κατὰ τῆς μοιραίας ταύτης συνθήκης τῆς Ζωῆς, ἐπομένως ἰκανότητος εἰς τὸ νὰ δημιουργῇ διαρκῶς καὶ ἐπὶ τὸ τελειότερον πλεον ἑαυτόν.—ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ καθαρῶ Ἐγῶ, τοῦ αὐτοτελοῦς, τοῦ ἀμίκτου, τοῦ ἔχοντος συντονισμένην, ὁμοιογενῆ καὶ ὁμόκεντρον τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ, ἐπομένως τοῦ ἀρμοδίου νὰ καθορίσῃ πραγματικὴν καὶ μόνιμον κατὰστασιν εὐδαιμονίας εἰς τὰς δεκτικὰς ταύτης ὑπάρξεις, ὅπως ἡ Ἀνθρωπίνη, —διὰ τὸν Ἀνθρώπον δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ἀρχικὴν ἰκανότητα πρὸς αὐτοδημιουργίαν, πρὸς σκόπιμον σύνθεσιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς ὑποστάσεώς του ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ἐδάφους τῆς Ζωῆς, ἀνατοῦς ἀτελευτήτους ὀρίζοντας τῆς Δημιουργίας, μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐπαναλήψεως καὶ ἀνανεώσεως τῆς ὑπάρξεώς του ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἥτοι ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς μετενσάρκωσης. Διότι μόνον οὕτω δύναται νὰ ἐμφανίσῃ καὶ ν' ἀντιτάσῃ ἐκάστοτε ἰδιότητος, καταλυτικὰς βαθμίδων τῆς καρμικῆς προκαταδίκης του, δυνάμει τῆς βαθμιαίας γνώσεως καὶ ἐμπειρίας τοῦ ἀρμόζοντος ἢ μὴ ἀρμόζοντος εἰς τὸ ἀρχικὸν Ἐγῶ του, τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας αὐτὰς ὑπάρξεις του. Μόνον οὕτω δύναται νὰ μετασπίζεται καὶ νὰ διαρρηγνύεται ἡ ἀπόλυτος ἰσχὺς τοῦ καρμικοῦ Νόμου, ὅχι δηλ. αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὸ γεγονός τῆς Ἀν-

θρωπίνης ἐμφανίσεως καὶ ζωῆς. Ἐν τῇ διαρκεί ταύτῃ ἀνελίξει διὰ τῶν μετενσαρκώσεων τοῦ ὁ Ἀνθρώπος ἀπ' ἐνὸς μὲν τίθεται παρὰ ἄλλου τῆς γενικῆς γραμμῆς τῆς Δημιουργικῆς ἐξελίξεως, ἥτις εἶνε διαρκῆς ἀποτριβῆ καὶ ἀπόσβεσις τοῦ καθεστῶτος τῆς ὑλικότητος καὶ τῆς μηχανικότητος, ἀπ' ἐτέρου δὲ λαμβάνει τὴν εὐκαιρίαν τῆς διαρκοῦς αὐτογνωσίης, τῆς διαδοχικῆς ἀσκήσεως τῶν ἀνωτέρων δυναμιότητων του, τῆς ἀκριβοστερας γνώσεως τῶν παραγόντων καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς εὐτυχίας του. Βεβαίως, τὸ αἰτιατόν, αὐτὸ καθ' ἑαυτό, θὰ εἶνε πάντοτε ἀμειγρὸν ἀπόρροια τοῦ αἰτίου, ὅπως ἡ ποιότης καὶ ἡ στερεότης ἐνὸς οἰκοδομήματος εἶνε ἀπόρροια τοῦ σχεδίου του, τῶν ὑλικῶν του καὶ τῆς οἰκοδομικῆς τέχνης, διὰ τῆς ὁποίας ἐκτίσθη. Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ ὄντων, τὰ ὁποία ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῶν ἐμφανίζονται καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς νοητικότητος, τῆς συναισθητικότητος καὶ τοῦ ατομικοῦ δυναμισμού, ὅπως ὁ Ἀνθρώπος, ἡ ἐξελίξις τὴν δημιουργεῖ καὶ κατὰστασιν ἐσωτερικότητος, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶνε, εἰμὴ διαρκῆς διασφύμις καὶ διαρκῆς ἐπανόρθωσις τῶν συνεπειῶν τῆς τυφλῆς καὶ προδεδειχασμένης μελέτης ἐνὸς σημείου πορείας τῶν πραγμάτων.

Χ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ

Τὸ Συντακτικὸν ἔργον τοῦ Κυβερνήτου.—Παρασκευὴ τῶν ἐκλογῶν.—Αἱ διαμαρτυρίαι τῆς Ἀντιπολιτεύσεως.—Τμηματικαὶ ἐκλογαὶ καὶ ἐπεμβάσεις τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων.

ὑπὸ Ν. ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΜΑΛΑΙΝΟΥ

Ὁ ἐκλεκτός συνάδελφος κ. Μιλτιάδης Μάλαινος, ἐκ τῶν πρώτων συνεργατῶν τῆς «Νέας Ἐποχῆς», μετὰ μακρὰν καὶ ἐπίμονον ἐργασίαν, ἐκυκλοφόρησε κατ' αὐτὰς τὸν πρῶτον τόμον ἱστορικοῦ συγγράμματος του, φέροντος τὸν τίτλον «Ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων», ὑπὸ τὸ δημοσιογραφικὸν τοῦ ψευδώνυμον Βλάσσης Ρούμελης. Τὸ σύγγραμμα διακρίνει αὐστηρὰ εὐσυνειδησία, διαφάνεια δὲ εἰς τὰς σελίδας του ἡ καταβληθεὶς προσπάθεια πρὸς πλήρη ἐξακρίβωσιν τῶν πολιτικῶν γεγονότων. Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Μάλαινου ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητος συμ-

πλήρωσιν μίαν ἐλλείψεως, ἥτις ἦτο αἰσθητὴ διότι συνεχίζει τὴν ἱστορίαν τοῦ Κ. Παπαρηγοπούλου, ὡς δηλοῦται καὶ εἰς τὸν πρόλογον αὐτοῦ.

Ἀπὸ τοῦ Δ' κεφάλαιον τοῦ βιβλίου παραλαμβάνομεν τὸ κάτωθι ἀπόσπασμα, ἀφορῶν τὰ τῶν γενουένων ἐκλογῶν διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς ἐν Ἀργεῖ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως:

I

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἐπάλειεν ἑτέραν πάλιν, οὐχὶ ὀλι-

γώτερον δευτὴν, πρὸς τὰ καθημέραν ὀγκομενα κύματα τῆς ἐσωτερικῆς ἀντιδράσεως, τὰ ὁποία ἐπέπρωτο μετ' ὀλίγον νὰ τὸν καταπίουν.

Ελάβομεν ἤδη ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὴν δυσπιστίαν, τὴν ἐν πολλοῖς εὐλογον διὰ τὰς τότε συνθήκας, ἣν ἔτρεφεν ὁ Κυβερνήτης πρὸς τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς τῶν συνταγματικῶν πολιτευμάτων, καθ' ὃν αὐτὴν μάλιστα τρόπον ἐνεφανίζοντο καὶ ἠννοῦντο ἐν Ἑλλάδι. Εἰς μακρὰν καὶ ἐξοχῶς διαφωτιστικὴν ἐπιστολὴν τὴν ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου τοῦ 28 πρὸς τὸν κόμητα Λοδέρδον, ὡς ἐξῆς ἐκθέτει τὰς περὶ τούτου σκεψεις του, ἀναγνωρίζων συγχρόνως καὶ τὰς ἐκτοτε ἐκδηλουμένας ἀξιώσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ προσηκόντως χαρκαριζὼν αὐτάς. «Ἡρχισαν λοιπὸν τότε οἱ προὔχοντες καὶ ἐπιφανεῖς δῆθεν ἄνδρες νὰ λαλῶσι περὶ ἐθνικῆς συνελεύσεως καὶ πράξεων συνταγματικῶν καὶ βουλῆς μετὰ βήματος καὶ ἐλευθερίας τύπου, τοῦτο παρουσιάζοντες τὸ παραξενώτατον, ὅτι ἐν τῷ λέγειν τὰς λέξεις ταύτας οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ καταλάβῃ οὔτε τὴν ἀληθῆ σημασίαν, οὔτε τὴν δικαίαν ἐφαρμογὴν αὐτῆς».

Ἐἶχεν ἤδη παρέλθει εἰς καὶ πλεον ἀπὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Καποδιστρια εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅμως οὗτος, ὀχυρούμενος ὑπὸ διαφόρους αἰτίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον βασίμους καὶ λησμονῶν τὴν τετραμήνον προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχεν ὑποσχεθῇ πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν διὰ τῆς πρώτης αὐτοῦ προκηρύξεως ὅτι θὰ συνεκαλεῖτο νέα ἐθνικὴ συνέλευσις, ἐξηκολούθει νὰ συγκλητῶν εἰς χεῖρας τοῦ πάσαν ἐν τῇ χώρᾳ ἐξουσίαν. Κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ ἐνοκλήρας λοιμὸς ἐδικαιολόγησε τὴν ἀναβολὴν τῆς συγκλήσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἔπειτα δὲ ἡ ἐκρηγξίς τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1828 καὶ αἱ ἐπακολουθήσασαι ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα στρατιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Κυβερνήτης ἠγωνίζετο διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐνισχύσεως τῆς γεωργίας νὰ ἱκανοποιηθῇ τὰς ἀξιώσεις τῆς μεγάλης λαϊκῆς μάτης, πρὸς τὴν ὁποίαν κυρίως ἀπέβλεπε πᾶσα ἐνέργειά του. Καὶ τὸ ἐπέτυχε πραγματικῶς. Ἀλλ' ἐντὺ μεταξὺ τῶν λαϊκῶν τάξεων εἶχε κατασιῇ ἀληθῶς δημοφιλῆς καὶ ἐδωρεῖτο ὡς σωτὴρ τῆς παιδείας, ἐπὶ τοσοῦτον ἠδυνάτο ἡ ἀντιπολιτευτικὴ δυοφυρία τῶν προκρίτων καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν.

Αἱ ἰδύνουσαι αἰτίαι τάξεις ἐβλεπον εἰς τὴν δημιουργίαν νεώτερους ἰσχυροῦ καὶ σιγ-

ριζομένου ἐπὶ λαϊκῆς βάσεως τὰ προνόμια αὐτῶν βαίνοντα πρὸς ἐκμηδένισιν. Καὶ ἡ σθάνοντο ἐπίσης τὴν πρὸς αὐτὰς περιφρόνησιν τοῦ Κυβερνήτου. Ἀλλὰ καὶ ἐξωθούντο εἰς δράσιν ἀντιπολιτευτικὴν ἐκ μέρους τῶν ξένων πρακτόρων καὶ ἰδιῶν τῶν Ἀγγλων, οἵτινες ἤθελον νὰ θεωρῶσι τὸν Κυβερνήτην ὡς ὄργανον τυφλὸν καὶ ἀφωλιωμένον τῆς Ρωσικῆς πολιτικῆς. Ὁ Καποδιστριας εἶχε τολμήσει νὰ δημιουργήσῃ, παρὰ τὰς δοθείσας αὐτῷ συμβουλὰς, ἀντιπερισπασμὸν ἐκ τοῦ νότου κατὰ τῶν μνηρομένων ἐναντίον τῆς Ρωσικῆς εἰσβολῆς Τούρκων. Καὶ τὸ τόλμημά του τοῦτο δὲν συνεχωρήθη μέχρι τέλους. Ἐντεῦθεν δὲ κυρίως ἐπῆρσεν ἡ ἀντίδρασις, ἥτις ἐνφανίσθη ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἀξιώσεως διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν θεσμῶν.

Κατὰ τὴν διάσκεψιν τοῦ Πόρου ἡ ἀναστολὴ τῆς λειτουργίας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐχρησιμοποίησεν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ ἰδιῶν προσκευτοῦ ὡς πρόσφασις διὰ τὴν δημιουργίαν δυσχερειῶν καὶ ἀντιδράσεων κατὰ τῶν προσπαθειῶν τοῦ Κυβερνήτου πρὸς ἐπιτυχὴ λύσιν τῶ ἐλληνικοῦ ζητήματος. Συγχρόνως δὲ, ἢ ἂν ἀπ' ἐνὸς ὠξύνετο ἡ δράσις τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὁ λαὸς παρεμενεν ἀπαθῆς καὶ ἰδιάφορος καὶ ἀνίκανος διὰ τοῦτο, —παρὰ τὴν εἰς τὸν Κυβερνήτην ἀφοσίωσιν του— πῶς χρησιμοῦσεν ὡς στήριγμα ἐπαρκές διὰ τὴν ἀνενόχλητον συνέχισιν τῆς ἀπολυταρχικῆς διαχειρίσεως τῶν κοινῶν.

Ὁ Καποδιστριας πιεζόμενος ἐκ τῆς ἐξωθεν ἀντιδράσεως ἰδιῶν, δὲν ἠσθάνετο πλεον ἑαυτὸν ἀρκούντως ἰσχυρὸν ὅπως παραβλέπῃ τὴν ἐγγειομένην ἀξίωσιν διὰ τὴν συγκλήσιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Καὶ ἀπεφάσισε μὲν τὴν ἐνέργειαν ἐκλογῶν, ἐσκεπθῆ ὅμως συγχρόνως νὰ καθοδηγήσῃ τὸν λαόν, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει «ἄωρον» ἀκόμη εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος. Τελειώσας τοῦ 1828, προσέβη εἰς τὰς πράξεις περὶ τούτου πρὸς τὸ Παρελλήμιον συνένησις. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ ἀκόμη ἀνεμετώπισεν ἐπιμονὴν ἀντιδράσιν, ἰδίᾳ δὲσιν ἀφορὰ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐποπτείας τῶν ἐκλογῶν εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἐτεροχρόνων εἰς τὰς ἐκλογάς, τὸ περὶ τῆς θέσεως τῶν ὁποίων ἐν τῷ νέῳ κράτει ζήτημα, τότε τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη. Πραγματικῶς ἕνεκα τούτου ὁ Κυβερνήτης νὰ προσβῇ εἰς τὸν διορισμὸν ἐντὲα νέων μελῶν ἐν τῷ Παρελλήμιῳ καὶ διὰ τούτων ἐπέτυχε μὲν τὴν παραδοχὴν τῆς περὶ τῶν ἐτεροχρόνων προτάσεως αὐτοῦ, ἐδέχθη

δμως εξ άλλου όπως αποκλεισθώσι πάσης αναμίξεως εις τὰς ἐκλογὰς οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς.

Ἄλλ' ἡ ἐκδηλωθεῖσα οὕτω πρόθεσις τοῦ Κυβερνήτου πρὸς ἐπέμβασιν εἰς τὰς ἐκλογὰς ἐπέφερε τὴν παραίτησιν τοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας Σ. Τρικούπη, ὅστις ἐδέχθη ν' ἀναλάβῃ τὴν Γραμματείαν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, τότε συσταθεῖσαν. Ἀντ' αὐτοῦ ἀνέλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας ὁ Ι. Σπηλιόδης, ὅστις ἐδείχθη περισσότερον τοῦ Τρικούπη διατεθειμένος νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν πραγματώσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Κυβερνήτου. Οὕτω δὲ ἐψηφίσθη τέλος ὁ νέος ἐκλογικὸς νόμος καὶ ἐδημοσιεύθη, ἀρχομένου τοῦ Ματίου τοῦ 1829.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Κυβερνήτης ἐπέχειρσε τὴν μεγάλην αὐτοῦ περιοδείαν, ἐπισκεφθεὶς τὴν Τρίπολιν, τὴν Μεθώνην, τὰς Πάρας, τὴν Ναύπακτον καὶ ἐκεῖθεν ἐπιστρέψας εἰς Ναύπλιον. Συγχρόνως δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀργονοτὶνος περιώδευεν εἰς τὴν Στερεάν. Ὁ Κυβερνήτης ἐγένετο πανταχοῦ δεκτὸς μετὰ ἡρώου καὶ ἀνυποκρίτου ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ λαὸς εἶχεν ἰδῆ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἀπαλλασσομένην τὴν χώραν ἀπὸ τῶν Τούρκων ἐπιδρομῶν καὶ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἐμπειρομένην. Ἡ δὲ ἀπλότης καὶ ἡ προσήθεια τοῦ Κυβερνήτου, ἡ φιλάνθρωπος μέριμνα, τὴν ὁποίαν ἐπεδείκνυν εἰς πάντα τοὺς προσφεύγοντας εἰς αὐτὸν καὶ ἡ εὐκρινὴς στοργή, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο διὰ τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς ἀδυνάτους, εἴ τι δὲ ἡ ἀσκητικὴ λιτὴς αὐτοῦ καὶ ἡ θρησκευτικὴ τὴν ὁποίαν ἐξεδήλωνεν, ἐξηγοφάρισαν ὑπὲρ αὐτοῦ βαθεῖαν καὶ στερεάν τὴν ἀφοσίωσιν τῆς μεγάλης λαϊκῆς μάζης, ἡ ὁποία ἔκτισε κατὰ παράδοσιν μετεδότη, ὥς ἡ ἀνευδεστέρα ἱστορικὴ δικαίωσις αὐτοῦ, μέχρι τῆς σημερινῆς γενεᾶς.

Εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν περιοδείαν τοῦ Κυβερνήτου ἤρξαντο αἱ ἐκλογαί, αἵτινες διεξήγοντο κατὰ τὸ ἰσχύον τότε διάταγμα ἐν ἰδίᾳ μακρᾷ προεδρείῳ καὶ ἐν χρόνῳ ὀριζομένῳ παρ' ἐκάστης περιφερείας. Αἱ πρῶται διεξαχθεῖσαι ἐκλογαὶ ἀνέδειξαν τὸν Κυβερνήτην ἀντιπρόσωπον εἰς 36 περιφερείας. Φαίνεται δὲ βέβαιον ὅτι ἡ τοιαύτη προτιμησις τῶν ἐκλογέων ὀφείλετο καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τὴν λαϊκὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς προσπάθειας τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, τὰς ὁποίας ὄχι μόνον δὲν ἀπεδοκίμασεν, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐνεθάρρυνεν ὁ Κυβερνήτης καὶ διὰ τινος ἐγκυκλίου ἐκδοθείσης μετὰ τὰς

πρώτας ἐκλογάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ αὐτοῦ ὄργανου. Οὕτως δὲ αἱ ἐκλογαὶ προσελάμβανον τὴν μορφήν δημοψηφίσματος ὑπὲρ τοῦ Κυβερνήτου, ἐμελλον δὲ νὰ οδηγήσωσιν εἰς πλήρη ἀναίρεσιν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος. Ἐξηγγέρθησαν δὲ διὰ τοῦτο σφοδραὶ αἱ διαμαρτυρίαι τῆς ἀντιπολιτεύσεως, οὗ ἕνεκα ὁ Κυβερνήτης, συγκαλέσας τὸ Πανελλήνιον, ἀπεποιήθη ἐπισήμως τὴν ἀνατεθείσαν αὐτῷ ἀντιπροσωπείαν, ἀπέδωσε δὲ τὰ γενόμενα εἰς τὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως αὐτοῦ περὶ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐποπτείας τῶν ἐκλογῶν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς. Οὕτω δὲ κατώρθωσε τὴν κατὰ τοῦτο τροποποίησιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ἐπιτραπέισης τῆς ἐποπτείας εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς ἐπιτρόπους, εἴ τι δὲ καὶ τῆς ἀμέσου ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων, ἀντὶ τῆς μέχρι τότε ἐμμέσου δι' ἐκλεκτόρων ἰσχυροῦσης. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν ταύτην ἐγένετο νέα ἀπόπειρα καταδολιεύσεως τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν θεσμῶν. Διότι οἱ κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι ἐδίδασκον τὸν λαόν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ζητήσωσι πρὸς τῆς ἐκλογῆς παρὰ τῶν ὑποψηφίων ἀντιπροσώπων αὐτῶν ἔγγραφον ὑπόσχεσιν, ὅτι «τὰ περιορισθῶσιν εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ πράγματα, ἅτινα ἤθελον συντείνει οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς πατρίδος, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐξοχωτάτου κόμητος Ἰωάννου Καποδίστρια, τοῦ Σ. Κυβερνήτου μας κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα», θεωρουμένης ἄλλως ἀκέρου τῆς παρεχόμενης αὐτῆς πληρεξουσιότητος. Ἡ τοιαύτη ἐπιτακτικὴ ἐντολὴ ἀντέβαινεν ἀναμφιδόλως εἰς τὴν ἐννοίαν τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν. Ἄλλ' ἡ μέθοδος αὕτη προδικάλεσε νέας διαμαρτυρίας τῆς ἀντιπολιτεύσεως, εἴ τι δὲ καὶ τὴν παραίτησιν τοῦ Σ. Τρικούπη. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐξηκολούθει ἡ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεδείχθησαν ἀντιπρόσωποι κατὰ μέγα μέρος κυβερνητικοί, πλὴν ἐλαχίστων ἀντιπολιτευομένων, ἐν οἷς οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν νησιῶν Ὑδρας καὶ Ψαῶν.

«ΜΑΡΤΥΡΕΣ».—Τὰ γραφεῖα τῆς «Ν. Ἐποχῆς» διαθέτουν σώματα τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ διδύμου τοῦ κ. Ἰωάννου Μάλλωσι «Μάρτυρες» ἐπὶ τῆς ἐν ἐξορίᾳ ζωῆς τῶν ἀειμνήστων Κωνσταντίνου Ἐσλιν καὶ Ἰωάννου Δραγούμη. Τὸ βιβλίον τιμᾶται 25 δραχμῶν, ἀποστέλλεται δ' ἐλεύθερον ταχυδρ. τελῶν εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα ἐν ἀπόκρισιν τοῦ.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ

Η ΕΓΓΥΣ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΤΗΣ

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἰλνινοῦ κ. Ἀλβέρτος Χόου Λαϊμπάουερ ἐπεσκέφθη τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς ἵνα μελετήσῃ τὴν μεταπολεμικὴν αὐτῶν διαμόρφωσιν. Ἦδη ὁ Ἀμερικανὸς καθηγητὴς δημοσιεύει εἰς ἄριστον περιοδικὸν τὰς ἐντυπώσεις του. Μολονό τι δὲ αὐταί, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν Τουρκίαν, δὲν φαίνονται ἀπολύτως ἀνεπηρέαστοι, ἀναδημοσιεύομεν τὴν κατωτέρω ἀφήγησιν λόγῳ τῶν παρεχομένων, ἀξίων δὲ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος πληροφοριῶν, ὡς πρὸς τὰς ἐπικρατούσας πρὸς πρῶτον τάσεις.

ΑΛΒΕΡΤΟΥ ΧΟΟΥ ΛΑΪΜΠΑΟΥΕΡ

Τὸ ταξίδιον τῆς ἐπισκέψεως τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ Πόρτ-Σάϊδ τὴν 1 Ἰουλίου 1925, διαρκέσαν τρεῖς ἡμέρας ἐν Αἰγύπτῳ, ἔξ ἐν Συρίᾳ, ἑπτὰ ἐν Ἰράκ, δεκατέσσαρας ἐν Περσίᾳ, δέκα ἀπὸ Μπεϊρούτ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως (μὲ ἐπίσκεψιν καὶ τῶν παραλίων πόλεων Ἀλεξανδρέττας, Μερσίνης, Κύπρου, Ρόδου καὶ Σμύρνης) καὶ δώδεκα ἡμέρας ἐν Τουρκίᾳ, ἔξ ὧν αἱ δύο ἐδαπανήθησαν ἐν Ἀγκυρᾷ. Αἱ πλέον σπουδαῖαι συνεντεύξεις ἐλήφθησαν ἐν Βαγδάτῃ, Τεχεράνῃ καὶ Ἀγκυρᾷ, ἐν τῇ πρώτῃ πόλει μὲ τὸν Βασιλέα Φεϊζάλ καὶ τὸν Ἀγγλὸν ἀντιπρόσωπον Σερ Χένρυ Ντόμπς, ὡς καὶ μὲ τοὺς γραμματεῖς τῶν ἐν Τεχεράνῃ μὲ τὸν πρωθυπουργὸν Ριζά Χάν, τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, τὸν πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως καὶ τοὺς Ἀμερικανούς συμβούλους· καὶ ἐν Ἀγκυρᾷ μὲ τὸν πρωθυπουργὸν Ἰσμέτ πασά, τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Παιδείας καὶ τοῦ Ἐμπορίου καὶ τὸν ὑφυπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὸ ταξίδιον ὑπῆρξε σχεδὸν ἄνευ σοβαρῶν περιπετειῶν, καίτοι πολλοὶ ταξιδιωταὶ ἐληστεύθησαν, ἐτραυματίσθησαν ἢ ἐθανατώθησαν ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῆς ἐρήμου τῆς Συρίας.

Ἡ πολιτικὴ κατάστασις ἐν Αἰγύπτῳ ἐφαίνετο πολὺ ἥσυχος. Ὁ λαὸς ἦτο ἀπασχολημένος μὲ τὴν τακτικὴν τοῦ ἐργασίαν ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ μὲ τὸ Μπαϊράμ, κατὰ τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας εἰς τὰς πόλεις. Ἐνῷ μερικοὶ ἐφαίνοντο ζητοῦντες τὴν τελικὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἄλλοι ὑπεστήριζον τὴν ἀνάγκην τῆς Βρετανικῆς ἐπιτηρήσεως. Ἐφοβοῦντο ὅτι, ἂν ἰδρυθῇ καθαρῶς αἰγυπτιακὴ διοίκησις, οἱ πλοῦσοι θὰ ἐξεμεταλλεύοντο τοὺς πτωχοὺς. Ἡ Βρετανικὴ κατοχὴ ἐφαίνετο ὅχι τόσον οὐσιαστικὴ. Βρεττανοὶ στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ εὐρίσκοντο ἔξωθεν τοῦ Καῖρου, οἱ ἀστυφύλακες ὅμως καὶ οἱ χωροφύλακες, αἵτινες διεχειρίζοντο τόσον τὴν κίνησιν τῶν πόλεων ὅσον καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὁδῶν, δὲν ἦσαν Ἀγγλοὶ. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως τοῦ Καῖρου ἔδιδεν ὅψιν εὐμαρείας καὶ πλούτου μὲ θαναμασί-

ους οἴκους, εὐρεῖς δρόμους καὶ ὠραίους κήπους. Τὸ ἀνατολικὸν δὲ μέρος τῆς πόλεως παρουσίαζεν ἀντίθετον ὄψιν. Εἶχε πυρποκατωμένα οἰκήματα, στενοὺς δρόμους, ἀκαταρτους καὶ ἀθυγιαίνους. Βεβαίως ἡ κατάστασις τῶν λαϊκῶν μαζῶν τῆς Αἰγύπτου δημιουργεῖ πολλὰς σκέψεις καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡ προτέρα διακυβέρνησις τῆς χώρας ἦν καλλιτέρα.

Τὸ βραχὺ ταξίδιον κατ' μήκος τῆς Παλαιστίνης παρεῖχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ φανῇ ἡ πρόοδος ἡ γενομένη σχετικῶς μὲ τὴν ἀνέγερσιν πόλεων κατὰ μήκος τῶν ἰσθηδορμικῶν γραμμῶν καὶ ἰδίως ἐν Χαϊάφα.

Ἡ Συρία τὸν Ἰούλιον εὐρίσκετο ἐν ἐπαναστάσει, ἐκτραγέτος τοῦ κινήματος τῶν Δρούσων καὶ τῶν βοηθῶν τῶν. Ὁ στρατηγὸς Σεράιγ εἶχε δυσχερεστήσει μέγα μέρος τῶν Γάλλων κατοίκων, χωρὶς μὲ τοῦτο νὰ ἐπιτύχῃ καὶ συμφιλίωσιν μὲ τοὺς ἰθαγενεῖς. Ἐκφυλοφύρου διαδόσεις ὅτι ἡ Γαλλία θὰ παρεχώρει τὴν Συρίαν εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἀπέναντι τοῦ πολεμικοῦ της χρέους. Νέα κτήρια ἐκτίζοντο εἰς τὰς πόλεις καὶ αἱ ὁδοὶ ἐβελτιούντο. Αἱ γαλλικαὶ ἀρχαὶ ἢ Παλμύρα ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν μίαν παγίδα λαμβάνοντες πρόσθετον τέλος δέκα δολλαρίων ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, διὰ τὴν θεώρησιν τῶν διαβατηρίων τῶν μόνον διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ ὄχι εἰδικῶς διὰ Συρίαν καὶ Λίβανον. Οἱ Γάλλοι ἔθετον νεωτερισμοὺς τινὰς εἰς τὸ διοικητικὸν σύστημα τῆς χώρας καὶ τὸν μηχανισμόν τῆς διαχειρίσεως.

ΠΕΡΣΙΑ ΚΑΙ ΙΡΑΚ

Τὰ μέσα τοῦ θεροῦ δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος ἐποχὴ πρὸς σχηματισμὸν γνώμης ἐπὶ τῆς προόδου τοῦ Ἰράκ. Δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς, εἰθισμένοι εἰς τὴν θερμότητα, δὲν θὰ δύνανται ν' ἀντέχωσι καὶ εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα. Ἐμαθόν πόσον ὀλίγον δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσιν ὑπὸ τὸν καταστρεπτικὸν ἥλιον καὶ δὲν προσπαθοῦσι νὰ κάμωσι πλέον τι. Τὸ Ἰράκ ἀνυπομονεῖ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἀρδευτικοῦ συστήματος, τὴν βελτίωσιν τῶν συγκοινωνιῶν καὶ

τήν αύξησην τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ Βουλὴ ἐμάχιστο διὰ τὰ αὐξανόμενα ἔξοδα. Ἀφοῦ οἱ φόροι ἦτο ἀδύνατον νὰ αὐξηθοῦν, ἀνάγκη πᾶσα ν' ἀποφασισθῇ ποίαι ὑπηρεσίαι ἔδει νὰ ἐλαττωθῶσιν ἀνευ καταστροφῆς. Ἦτο ἀνεγνωρισμένον, ὅτι ἡ χώρα συμπεριελάμβανε τὰς πλέον παραμεληθείσας ἐπαρχίας τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας. Οἱ κάτοικοι τῶν δὲν εἶχον ἰδέαν οἰκονομίας, ὑγιεινῆς καὶ παιδείας. Εἶχον ἀπογοητευθῇ, ὅτι ἡ προοδευτικὴ ἐξέλιξις εἶχεν ἀνακοπῇ ἀπὸ τοῦ μεγάλου πολέμου. Πολλοὶ διετήρουν μερικὰς ἐλπίδας καὶ ἠτένιζον πρὸς τὴν πρόοδον, πλὴν αἱ κινήσεις τῶν ἦσαν βραδείαι.

Ὁ ταξιδιώτης ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Περσίαν ἀπὸ τὸ Χανικίν, ἀμέσως παρατηρεῖ τὴν μεγάλην κίνησιν τῆς μεταφορᾶς ἐπὶ τῆς κυρίας ὁδοῦ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν Τεχεράνην. Ἐπὶ τριήμερον ταξιδεύει διὰ μέσου ἀμάξων, βαγονίων συμφομένων ὑπὸ δύο ἢ τεσσάρων ἵππων, ὄνων καὶ καμήλων. Πιθανὸν ἡ μεγάλη αὕτη ἐμπορικὴ κίνησις νὰ εἶναι φαινομενικὴ, ἀφοῦ ἡ γενικὴ κατὰστασις, ἔστω καὶ προσωρινῶς, ἡλάττωσε κατὰ πολὺ τὴν κίνησιν τοῦ ἐμπορίου τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Περσίαν, καθόσον τὸ ἐμπόριον διοχετεύεται δι' ἄλλων ὁδῶν διὰ μέσου Μπουσίο καὶ Καυκάσου. Οἱ Ρῶσοι εἰσάγουν εἰς τὴν Περσίαν μεγάλας ποσότητας ἐμπορευμάτων, ὡς καὶ οἱ Γερμανοί. Τὰ ἐργαστάσια ἐντὸς τῆς Περσίας ἔδιδον ἐλάχιστά σημεῖα ζωῆς, ἐκτὸς τῶν τῆς κατασκευῆς ταπήτων.

Ἡ δύναμις τῆς κυβερνήσεως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ριζᾶ Χάν, τοῦ πανούργου καὶ ἱκανοῦ πρωθυπουργοῦ, ἡ συνεχὴς μεγαλειτέρα ἀσφάλεια εἰς ὅλην τὴν χώραν καὶ ἡ διαρκὴς συστηματικὴ ἐπιτορὴ τῶν Ἀμερικανῶν συμβούλων ἔχουσιν ἐμφυτεύσει εἰς πολλοὺς μίαν ὀπτικιστικὴν προσδοκίαν. Ὁ ἄγριος χειμὼν καὶ ἡ ξηρὰ ἀνοιξὶς κατέστρεψαν τὴν ἐσοδείαν καὶ ὑπῆρχε φόβος ἐλλείψεως σίτου. Ὡσαύτως ἐβεβαιώθησαν αἱ ὁδοὶ ἀπὸ Κασβίν εἰς Τάμπριτζ, κατὰστάσεως δυνατῆς τῆς διελύσεως φορτηγῶν αὐτοκινήτων, οἱ ἐξεχόντες ἄνω καὶ κάτω ἦσαν ἀνυπόμονοι διὰ σιδηροδρόμους καὶ δὴ ἀπὸ Μπουσίρ εἰς Τεχεράνην, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἐδοῖτο τὴν Περσίαν νὰ διανέμῃ τοὺς διαμετακομιστικούς φόρους μὲ τὸ Ἰράκ καὶ τὴν Ρωσίαν.

Νέοι φόροι ἐπὶ τοῦ αἵτου καὶ τῆς ξαχαρώσεως καὶ ὁ αὐξανόμενος φόρος ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, πιστεύεται, ὅτι ὅ' αὐξήσουσιν τὰ ἔσοδα ἄρκετά, ὥπως ἐγγυηθῶσι τὰ δάνεια, ἅτινα θὰ χρειασθῶν διὰ τὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις, ὅταν ἀρχίσῃ λειτουργῶν, ταχέως ὅ' αὐξήσῃ τὰς ἐργασίας καὶ ἡ δαπάνη τοῦ ταχέως θὰ πληρωθῇ.

Ἡ βελτίωσις αὕτη θὰ εὐκολύνῃ μὲν τὴν μετακίνησιν ἀνθρώπων, ἐλαίου καὶ ἄλλων μετα-

λικῶν οὐσιῶν, ἥδη δυσκόλως διαμετακομιζομένων. Πιθανὸν τοῦτο νὰ στερέσῃ πολλοὺς ἐργάτας τῶν ἐργασιῶν τῶν, θὰ ὠφεληθῶσιν ὅμως διὰ τῆς καλύτερας περιποιήσεως τῆς κτηνοτροφίας τῶν. Ὑπάρχει ἀνάγκη μέτρων πρὸς αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς, ἥτις δύναται νὰ γίνῃ ἴσως διὰ τῆς συμπληρώσεως τοῦ θαυμασίου ἰθαγενεῶς συστήματος τῆς ἀρδεύσεως διὰ τῆς κατασκευῆς μεγάλων δεξαμενῶν εἰς τὰς κοιλάδας, ὅπως δέχονται τὰ ὕδατα τῶν ὁρέων κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ ἀπὸ Αἰγύπτου μέχρι Περσίας στερεῖται βροχερῶν περιόδων ἐκτὸς ἐλαχίστων. Ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, τῶν κτηνῶν καὶ τῶν λαχανικῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ποσότητος τοῦ ὕδατος. Μία τοιαύτη περίοδος ἀνυδρίας δὲν φέρει ἀπλῶς δυσκολίαν, ἀλλὰ καταστροφὴν καὶ θάνατον.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς Περσίας εἶναι ἐν γένει ζωηροὶ καὶ ὑγιεῖς. Ἐκ τῶν πόλεων ὅμως Μεσὶδ καὶ Κερμάν, ὡς ἐκεῖθεν ἀγγέλλεται, δεινὰ ἀσθενεῖται τὰς μαστιζοῦν καὶ οἱ κάτοικοι τῶν κάμνουσι χρῆσιν ὀπίου. Ἡ ἐπισκοπὴ τῆς Σιίτης ἐξασκεῖ μεγάλην ἐπιτορὴν ἐπὶ τῶν μαζῶν, καίτοι δὲ τινες τούτων εἶναι προοδευτικοὶ καὶ μὲ εὐρυτάτας γνώσεις, δὲν μεταβάλλονται τόσον ταχέως, ἐκ φόβου προκαταλήψεως καὶ ἀποτυχίας, φαινόμενοι ἐπιφυλακτικοὶ εἰς πᾶσαν μεταβολὴν τῆς καταστάσεως. Ἐχει μεγάλην ἐπιτορὴν ἐπὶ τοῦ γυναικείου φύλου, μὴ παρατηρουμένην εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Ἐπικρατεῖ ἡ τάσις ὅπως ὁ περιορισμὸς τῆς ἐλευθέρως σκέψεως καὶ τοῦ λόγου εἰς πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ ζητήματα τροποποιήθῃ ἐπὶ τὸ ἐλευθεριώτερον. Τὸ παράδειγμα τῆς Τουρκίας εἶναι ἱσχυρὸν, ἐὰν δὲ οἱ Τούρκοι προχωροῦν ἐπιτυχῶς διὰ μέσου τῶν ἐτῶν ὀπισθοδρομήσεως, οἱ Πέρσαι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, διὰ τῆς προόδου τῶν θὰ ἐπιδείξωσι μεγάλην ἀμύλλαν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΑΓΚΥΡΑ

Ἡ ζωὴ τῆς Τουρκίας ἐπὶ αἰῶνας συνεκεντρώτο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, παραμελουμένων τῶν ἀπομακρυσμένων ἐπαρχιῶν τῆς. Ἦδη τὰ πάντα ἡλλάξαν.

Ἡ νέα ζωὴ, ἥτις κυριαρχεῖ ἐπὶ τῆς χώρας, εἶναι ὁμοία παντοῦ. Τοῦτο ἐννοεῖ φυσικῶς ὅτι θὰ κατὰπέσῃ πολὺ ἡ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπιτορὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Φαίνεται ἐν τούτοις, ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἤρριξεν ἀνακλινόμενα καὶ ἐκ τοῦ σημείου τῆς καταπτώσεως, εἰς ἡμετέραν ποδὸς ἐνὸς ἔτους. Ἐνῶ τὸ Μεγάλον Παζάρι εἶναι κενόν, ἄλλα μέρη δεικνύουσιν ἐνέργειαν σημεῖα ἐμπορίου, εἶναι δὲ ἐκπληκτικὸν νὰ βλέπῃ κανεὶς σθεαστὸν ἀριθμὸν μεγάλων οἰκιῶν, κατὰ μῆκος τοῦ Βοσπόρου, αἵτινες ἦσαν ἄλλοτε χαρῆμα καὶ ἥδη εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὴν κα-

Ἡ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

εργασίαν καπνῶν. Τὸ καταστραφέν ἀνάκτορον Χεραγιάν καὶ τὸ ἐγκαταλειμμένον Γιλδίξ Κιόσκ ἐνφωκίσθησαν εἰς τινὰ γαλλικὴν ἐταιρίαν πρὸς χρῆσιν ξενοδοχείου, κατ' ἄλλους δὲ, πρὸς χρῆσιν χαρτοπαγίου. Ἐλπίζεται, ὅτι διὰ καταλλήλου διαφημῆσεως καὶ διὰ κατασκευῆς δρόμων ἄρκετοὶ ταξειδιῶται θὰ ἔχωσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδωσι τὰ ἱστορικὰ λείψανα καὶ τὴν ἀξιοθαύμαστον φυσικὴν καλλονὴν τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων τῆς. Ἡ παρούσα κυβερνήσις ἀποποιεῖται πᾶσαν σκέψιν καταστροφῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔχουσα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπαναφέρῃ ταύτην ὡς ἀγίαν ἐμπορικὴν πόλιν καὶ ὡς ἐστὶν προοδευτικὴς ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ παιδεία τῶν Ἀδάνων προσδοκᾷ τοιαύτην εὐφορίαν ὅσην οὐδέποτε πρότερον. Ἡ ἐσοδεία τοῦ σίτου ἦτο ἐξαιρετος καὶ ἡ παραγωγὴ τοῦ βάμβακος τετραπλασία τῆς προηγουμένης. Οἱ κοδομαὶ ἐγείρονται καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ ὑπηρεσία ἔχει βελτιωθῇ κατὰ πολὺ.

Ἡ πόλις τῆς Σμύρνης δεικνύει ἐλαχίστην οἰκοδομικὴν ἐνέργειαν, ἔχει ὅμως ἄρκετον ἐμπόριον. Τὸ καὶν τρίτον τῆς πόλεως ταχέως θέλει ἐπανελθεῖν εἰς τὴν προτέραν τοῦ κατὰστασιν, συμφώνως μὲ κάποιον οἰκοδομικὸν σχέδιον. Ἐπὶ μὲν ὁ πληθυσμὸς μετὰ τὴν ἀνχωρήσιν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων δὲν ἐξήτησεν οἰκοδομὰς οὔτε ἄλλην ἔκτασιν. Ἡ ἐσοδεία εἶναι μετρία κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ὁ σιδηροδρόμος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μέχρις Ἀγκύρας ἐπιδιορθώνεται μὲ καλῶτερον ὅλκον. Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἰσμιτ ἔχει μὲν γὰρ βελτιωθῇ. Ἡ Ἀγκυρα τείνει νὰ λάβῃ θέσιν πρωτεύουσας. Αἱ ὁδοὶ ἐλιθοστρώθησαν καὶ ὑδρύνθησαν, νέα κτίρια διὰ τὴν Βουλὴν καὶ τὰ ὑπουργεῖα ἐπερατώθησαν, κτίζονται ὡσαύτως ξενοδοχεῖα καὶ οἰκίαι. Ὁ Πρόεδρος ἔχει ἰδρύσει μίαν ἔπαυλιν ὀλίγον ἐξωθεν τῆς πόλεως, ἐπισκεπτόμενος ταύτην καθ' ἡμέραν.

Τὸ γενικὸν αἶσθημα τῶν ἐπισήμων τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως εἶναι ὅτι οὗτοι εἶναι προοδευτικοὶ καὶ εἶναι πόθυμοι νὰ βελτιώσωσι τὴν κατὰστασιν τῆς χώρας τῶν πάσῃ δυνάμει. Δηλοῦσιν ὅτι οὐδὲν ἄλλο πολιτικὸν κόμμα δύναται νὰ κάμῃ τὰ ἴδια. Καὶ οὕτω λαμβάνουσι μέτρα, ὥστε νὰ διατηροῦνται πάντοτε ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. Οἱ ἰθύνοντες δὲν νομίζουν ὅτι ἐξέχονται τῶν ὀρίων, συλλαμβάνοντες καὶ καταδικάζοντες ἅτομα ἢ ομάδας, μὲ τὴν κατηγορίαν, ὅτι ἐνέχοντες εἰς τὴν κοινὴν στάσιν καὶ ὅτι προσπαθοῦν νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Σουλτανάτον. Ἀφοῦ ἡ χώρα εὐρίσκειται ἀκόμη εἰς Μεσαιωνικὴν κατὰστασιν, νομίζουν, ὅτι πρέπει νὰ δείξωσι βίαν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἡσυχίας.

Μεγάλαι ἐνέργειαι καταβάλλονται πρὸς αὐξήσιν τῆς δασώσεως ἐκτάσεως τῆς χώρας ὡς καὶ περὶ βελτιώσεως τῆς κτηνοτροφίας. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐνθαρρύνει τὴν ἰδρίσιν ἐμπορικῶν σχολῶν. Διδάκτρα χορηγοῦνται διὰ τοὺς προοδευτικούς διδασκάλους, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διδάσκουν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὑπὸ τὰς ἐηγίας τῆς κυβερνήσεως. Ἐχει ὑποδειχθῇ νὰ τιθῶσι σχολεῖα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Ἀναφερικῶς μὲν τὰ ξένα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ὁ ὑπὸ ῥγὸς τῆς Παιδείας ἐδήλωσεν ἐμφαντικῶς, ὅτ' οἱ Τούρκοι γονεῖς ἐπιθυμοῦν νὰ πέμπωσι τὰ τέκνα τῶν εἰς τοιαύτας σχολὰς. Ταῦτοχρόνῳ προσδοκᾷ συνεργασία ἐκ μέρους τῶν ἁλλοδαπῶν διδασκάλων, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς Τουρκίας, ὅπως ἰσχυροποιηθῇ ἡ ἐνταῖα ἐθνικότης. Οἱ Τούρκοι ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλης πρακτικῆς παιδείας, διὰ νὰ καταστῶσιν ἀνεξάρτητοι οἰκονομικῶς. Τὰ πρότερον ἐν ἰσχύϊ συστήματι, δηλαδὴ τῆς καλλιέργειας καὶ παραγωγῆς ἡ ἐργασίας τῆς χειρὸς, δὲν εἶναι δυνατόν γ' ἀντιπαρταχθῶν μὲ τὰς μηχανὰς τῆς Δύσεως καὶ τὰ προϊόντα τῶν ἐργοστασίων. Οἱ Τούρκοι πρέπει νὰ καταστῶσιν ἱκανοὶ νὰ κατεργάζωνται τὰ προϊόντα τῆς χώρας τῶν, ἅτινα εἶναι ἐν χρήσει μεταξύ τῶν ὁμοφύλων τῶν.

Ἐξακολουθεῖ ἡ ἐπικρίσις τῶν Τούρκων ἐκ μέρους τῶν ἁλλοδαπῶν, διότι κλείονται τὰ ἐκπαιδευτήρια τῶν ἁλλοδαπῶν, ὡς καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα. Ἐπίσης καὶ τὸ ξένον ἐμπόριον. Πολλοὶ λέγουσιν δυσκολίας διὰ τὸ μέλλον τῆς Τουρκίας. Πιθανώτερον εἶναι ἐν τούτοις, ἐὰν ἡ πρόοδος, ἥτις ἤρριξε, δὲν διακοπῇ ὑπὸ ἐπαναλήψεσιν πολέμου ἢ ὑπὸ ἐσωτερικῶν ταραχῶν, ἡ Τουρκία νὰ εἰσελθῇ εἰς μίαν νέαν ἐποχὴν, ὅχι, μόνον διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ πέπλου τῶν γυναικῶν καὶ τῆς περιβολῆς τῶν ἀνδρῶν, ἅτινα ἔναι ἐξωτερικὰ γνωρίσματα, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑψωτικῆς ἰδεῶν καὶ ἐθίμων ἐκ τῆς Δύσεως, διὰ νὰ ἀσπασθῇ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀνατολίας ἡσυχία καὶ ἀνετός βίος.

Τοιαῦτα παρατηρήσεις δύνανται νὰ γίνων καὶ τοιαῦτα συμπεράσματα νὰ ἐξαχθῶσιν ἀπὸ ὅλες τὰς χώρας τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς. Ὅλοι ἐπιθυμοῦν σχεδὸν τὴν ἀποτίναξιν τῶν παλαιῶν ἐθίμων. Ἐπὶ τοῦ δὲ νὰ ἐγκολπωθῶσι νέας ἰδέας. Ὅλοι ἀνυπομονοῦν δι' ἐκπαιδεύσιν, εἰδικῶς δὲ πόθυον ὑπὸ ἀμερικανικὴν ἐποπτείαν. Πρὸ εἰκοσαετίας Ἀμερικανοὶ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ φιλόσοφοι καὶ διδάσκαλοι ἀπεφύγοντο, ἐὰν δὲν ἐξεδιόκοντο, ὑπὸ τῶν ἐξάρχοντων πολιτῶν καὶ τῶν κυβερνητικῶν ἐπισήμων ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἦδη οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι ὁμοτίμοι σχεδὸν μὲ τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Μεγά-

λων Δυνάμεων. Αί χώραι αύται επιθυμοῦσι τὴν ἔκτασιν τοῦ ἐμπορίου των μετὰ τῆς Ἀμερικῆς. Θέλουν νὰ πείσουν τοὺς Ἀμερικανούς, ὅτι τὰ χρήματά των εὐρίσκονται ἐν ἀσφαλείᾳ ἐντὸς τῶν συνόρων των. Οὐχ ἔττον ζηλεύουσιν τὴν ξένην ἐπέμβασιν καὶ διαχείρισιν. Ὅπου τοιοῦτόν τι ὑφίσταται, ἐπιθυμοῦσι νὰ τὸ ἀποτινάξουν. Ὁ-

που δὲ ἀπετινάχθη προσπαθοῦν νὰ δείξωσι σημεῖα ἐπανορθώσεως. Θέλουν νὰ εἶναι αὐτεξούσιοι, θέλουν ἐν τούτοις νὰ μάθουν, καὶ εἶναι ἀποφασισμένοι ν' ἀναδείξωσι καὶ ἐπαναφέρωσι τὴν χώραν των εἰς τὴν περιωπὴν τοῦ παρελθόντος μεγαλείου της.

Μετάφρασις ΔΗΜ. ΣΙΑΜΠΟΥΛΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

(Εἰς ἀπάντησιν τοῦ δημοσιευθέντος εἰς τὸ 7δον τεύχος τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἐπιστημονικοῦ ἄρθρου τοῦ κ. Χ. Παπαντωνίου ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον, ἐλάβομεν διὰ τοῦ τελευταίου ταχυδρομείου τὸ κατωτέρω ἄρθρον. Μολοντί αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀπόψεις καὶ τὸ λεκτικὸν αὐτοῦ δὲν προσαρμόζονται πρὸς τὰς κατευθύνσεις τῆς «Νέας Ἐποχῆς», ἐνομίσαμεν ὅτι ἡ βασικὴ ἀρχὴ τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ζητημάτων ἐπέβαλλε τὴν φιλοξενίαν τοῦ ἄρθρου τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἐξορίστου κομμουνιστοῦ).

Ἀπὸ ἀφορμὴ τοῦ ἄρθρου τοῦ κ. Χ. Παπαντωνίου

Ὁ τελευταῖος πόλεμος καὶ ἡ δύσκολος οἰκονομικὴ συνθήκη, κάτω ἀπ' τὴν ὁποῖαν δρέθηκε ὁ κόσμος κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ ὕστερα ἀπ' τὸν πόλεμον, συνετέλεσαν, ὥστε τὸ μέγα κοινωνικὸ ζήτημα, ὁ Κομμουνισμός, πάρει μεγαλύτερη καὶ σοβαρότερη ὄψιν, τὴν πραγματικὴν του καὶ σύμφωνα με τὴν ἱστορικὴν του ἐξέλιξιν, κατὰ τέτοιον δὲ τρόπο, ὥστε νὰ τὸ θεωροῦν μερικοὶ ὡς ἀσχολία τῆς ἐποχῆς. Ἄμα ὅμως παρατηροῦμε προσεκτικότερα θὰ δοῦμε ὅτι εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ τελειοποίησις τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξεως στήν ὁποία ὁλοταχῶς βαίνουμε. Καὶ ὅπως κάθε θεωρία εἶναι καὶ ὁ κομμουνισμός γιὰ νὰ φτάσῃ στήν ἐφαρμογὴ καταλήγει σὴν πράξιν. Στὴν πράξιν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς βρίσκει φυσικώτατα ἀντίδραση, ἀπαραίτητη ἄλλως τε γιὰ τὴν τελειότερη καὶ γρηγορότερη ἐφαρμογὴν της. Ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς δέ, τῆς ἀνατροπῆς τοῦ συστήματος εἶναι φυσικὸ νὰ βρῇ τὴν πῦρ λυσώδικη καὶ πάνω σ' ὅλα τὰ ἐπιπεδα ἀντίδραση. Τὸ ἂν εἶναι ἡ τελευταία μορφή τῆς προσπάθειας γιὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος δὲν μπορούμε νὰ τὸ ἐξετάσουμε ἐδῶ. Τὸ μόνο ποῦ ἔχω νὰ σημειώσω εἶναι ὅτι ἡ τελευταία αὕτη μορφή εἶναι ἡ Ἀ ν α ρ χ ῆ α, ἡ ὁποία ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸν Κομμουνισμό καὶ τὴν ὁποία μετς οἱ κομμουνισταὶ καταδιώκουν.

Κανείς Κομμουνιστὴς δὲν ἀρνεῖται τὴν βία γιὰτὶ κανένας τοὺς δὲν ἔχει τὴν μωρὴν ἀντίληψιν ὅτι μπορούμε νὰ ἀνατρέψουμε τὸ

ἐπικρατοῦν σύστημα εἰρηνικὰ καὶ χωρὶς ἐπανάστασιν, ἐπανάστασιν δὲ χωρὶς βία εἶναι τί τὸ ἀστείον. Τέτοια μόνο οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τῆς ἐργατικῆς τάξεως, οἱ σοσιαλδημοκράται καὶ οἱ ὅμοιοι των κοινωνικοπολιτικοὶ λογοῦντες διακηρύττουν. Ἡ ἐπανάστασις ποῦ ἐπιδιώκουμε μετς καὶ καθορισμὸ καὶ μέτρο καὶ ἐπιφύλαξιν ἔχει, γιὰτὶ τῆς εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ αὐτὴ τὴν ἐπιτυχίαν. Καὶ λογικὴ ἔχει ἀλλὰ λογικὴ δική της. Κομμουνιστικὴ. Καὶ ὅπως ἔχει λογικὴ ἔχει καὶ οἶκτον. Ἀλλὰ πῶς ζητᾷτε οἶκτον ἀπὸ μιά ἐπανάστασιν; καὶ ποῖα ἔγινε μετς οἶκτον.

Μήπως τὸ χρηματίζεσθαι εἰς βάρος χιλιάδων δυστυχούντων, τὸ ἐκμεταλλεύεσθαι καὶ καταστρέφειν χάριν ἀπλῆς ιδιοτροπίας ὀριζμένων ἀνθρώπων εἶναι φύσει καὶ ἱστορικῶς ἐξελίξιμος; Τὴν ἀνατροπὴν αὐτῶν τῶν ὅρων τῆς ἐξέλιξεως ἐπιδιώκουμε, αὐτὴν τὴν ἐπὶ τὸ ταχύτερον καὶ τελειότερον ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων. Ὑπὲρ τῆς φυσικῆς καὶ πραγματικῆς ἐξέλιξεως ἀγωνιζόμεθα, τὴν πλήρη καὶ πιστὴν τήρησιν τῆς ζητοῦμε. Δὲν θὰ δοκιμάσω ν' ἀποδείξω ἐδῶ ὅτι δὲν εἰμεθα παράφρονες, γιὰτὶ τὸ θεωρῶ κατώτερόν μου, ὅπως καὶ δὲν πιστεύω τὸ τέτοιον καὶ γιὰ σᾶς. Δὲν ὑπάρχει ὅμως λόγος οὔτε καὶ ἐπιτρέπεται οἱσὺς ἀγῶνες σας κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ νὰ ὀχυροῦσθε πίσω ἀπὸ τὴν λέξιν παραφροσύνη. Εἶναι δικαιολογία ποῦ μόνο γέλωτα προσενεῖ.

Οἰκονομικὴ δυναμικότης πορεῖ νὰ ὑπάρ-

ξῇ, καὶ οἰκονομολόγοι εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ σ' αὐτὴ τὴ Κομμ. κοινωνίαν, μὰ ἀτομικὴ οἰκονομικὴ ἀξία καὶ ἀτομικὸ κεφάλαιο ἀποκλείεται τελείως, γιὰτὶ ὑπαρξὴ αὐτῶν προϋποθέτει ὑπαρξὴ ἐκμετάλλευσιν, πράγμα ποῦ ἀντίκειται σὲς ἀρχὰς μας. Ἡ κατάργησις τῆς ἀτομικῆς ιδιοκτησίας εἶναι ἀπόλυτη καὶ ἐπιτακτικὴ γιὰτὶ κανεὶς δὲν εἶναι κύριος καὶ ιδιοκτήτης τῶν φυσικῶν πραγμάτων, τῆς γῆς κλπ., ἀλλ' ἀνήκουν σ' ὅλους γενικὰ γιὰτὶ ὅλοι προσφέρουν καὶ συνεισφέρουν κατὰ τὰς φυσικὰς τὸν δυνάμεις ἑκαστος. Ἦναι δὲ τελείως ἀδίκον ν' ἀπολαμβάνουν τὸ προῖόν τῆς κοινῆς ἐργασίας οἱ ὀλίγοι οἱ καὶ μὴ προσφέροντες οὐδὲν νὰ τὸ στεροῦνται δὲ οἱ πολλοὶ καὶ οἱ πραγματικὰ ἐργαζόμενοι. Τὴν ἀνατροπὴν αὐτῆς τῆς ἀνισότητος στήν ἀπολατὴν ζητοῦμε, τὴν κατάργησιν τῶν ἀγνωστο πῶς δημιουργηθέντων ἀτομικῶν κεφαλαίων.

Ὁ κοινοτισμός δὲν εἶναι ἀπειράκις καλλιτέρας καὶ δικαιότερος τῆς ἀτομικῆς ιδιοκτησίας; δὲν εἶναι χριστιανικώτατος; δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς δημοκρατίας μας; δὲν ἐπῆρχε σὲς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ κοινοτισμός καὶ τὸ κοινὸν οὐσσίτιον; Τὰ παραδέχονται αὐτὰ ἡ τὰ ἔχετε γιὰ νὰ τὰ χρησιμοποιεῖτε ὑμεῖς ποδὲς παραπλάνησιν καὶ εὐκολώτερον ἐκμετάλλευσιν τοῦ πτωχοῦ καὶ ἀγροαυτίου λαοῦ; τὸν ὁποῖον ὅσο αἰσχρὰ περιπαίξουν καὶ μάλιστα οἱ διάφθοροι κοινωνιολογοῦντες, οἱ διαστρεβλῶντες καὶ παραμορφῶντες τὴν ἀλήθειαν;

Σὲ μιά κομμ. κοινωνίαν ἡ προσπάθεια τῆς φυσικῆς δυναμικότητος τοῦ ἀνθρώπου δὲν παύει νὰ ὑφίσταται, νὰ ἐνεργῇ καὶ νὰ γίνε-ται κοινωνικὴ ἐμφάνισιν καὶ ἀπόδοσιν καθ' ὅτι ἐνῶ οὐδόλως ἐμποδίζεται ἀπολαυθάνει ἀπεναντίας ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης ὑποστήριξεως μετς μόνον τὴν διαφορὰ πλεόν ὅτι δὲν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀποκλειστικὸ δικαίωμα τῶν εὐνοουμένων ἀλλὰ ὅλων τῶν δυναμῶν νὰ ἐπιδείξουν φυσικὴν δυναμικότητα διὰ τὸ καλὸν τῆς κοινωνίας, νὰ ἐξυψώσουν τὴν κοινωνικὴν ἐμφάνισιν. Ἡ βιωτικὴ ἐξέλιξις τῶν ἀνθρώπων εἶναι κατὰ τὸ καθολικόν, δικαίον καὶ ὀρθόν γιὰτὶ ὅλοι ἔχουμε τὰς αὐτὰς βιωτικὰς ἀνάγκας. Δὲν ἐμποδίζεται οὔτε περιορίζεται ἡ ἐλευθερία κινήσεως καὶ βουλήσεως οὔτε ἡ κοινωνικὴ τοιαύτη, τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνει ὁ ἀνθρώπος πλήρως στήν κομμ. κοινωνίαν, ἐφ' ὅσον ὅμως ἤθελε τὰ χρησιμοποιεῖσθαι πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος συμφωνοῦν μετς τὸ πρόγραμμα τῆς κομμ. κοινωνίας. Τὸ ἰδανικὸ τοῦ εὐεργετεῖν καὶ ἐργάζεσθαι

ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ καλοῦ τὸ τόσο θεῖο καὶ εὐγενικὸ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ διδάγματα τοῦ ἡμουνισμοῦ. Καὶ εἶναι ἀπείρως ὑψίστη συναισθησις τοῦ καλοῦ καὶ ἡ ἠθικὴ ἐξ αὐτοῦ ἱκανοποιήσις, ὥστε ἡ ἀτομικὴ ὀλικὴ αἰσθησις νὰ μὴ ἔχει οὐδεμίαν σημασίαν.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετς τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν ἐλευθερίαν τὰς ὁποίας παρέχει ἐξ ὁλοκλήρου ἡ κομμ. πολιτεία ἐν σήμερον οὐδόλως ὑφίσταται τοιαύτη.

Παραδεχθῶμεν τὸ κοινωνικὸν πολύμορφον τῆς Φύσεως καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς κατατόπισις τῆς σὲ ὁμοιόμορφον ἐκδήλωσιν. Τοῦτο ἄλλως τε θὰ εἶναι μωρὸν νὰ τὸ ἀποκρίνομε. Ἀλλὰ ποῖα ὑποστήριξιν βρίσκουν σήμερον ἀπ' τὴν πολιτείαν τὰ κοινωνικὰ αὐτὰ πολύμορφα; Οὐδεμίαν ἀπολύτως; Ὅχι μόνον δὲν ἐπιχειροῦμε τὴν ἀνατροπὴν τῆς πολυμορφίας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνισχύουμε στήν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμφάνισιν καὶ ἐκδήλωσιν τῶν δημιουργημάτων πρὸς ὄφελος τῆς κοινωνίας. Ν' ἀποτρέψουμε θέλουμε τὴν μέχρι πρᾶγμάτων ἀντιθέσιν ἔντασιν, τὴν μέχρι βλαπτικῶν καὶ ἐξολοθρευτικῶν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἀποτελεσματῶν, τὴν τῶς μερίδων καὶ ἀτόμων πρὸς καταπάτησιν δικαίων, ἄλλων μερίδων ἢ ἀτόμων, ζητοῦμε ἡ ἐκδήλωσιν τῆς δημοκρατικότητος νὰ γίνηται πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, πρὸς τὸ συμφέρον ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας, παρέχοντες σ' αὐτὴν ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα μέσα. Αὐτὸ εἶναι δικαίον καὶ ὀρθολογικὸ καὶ εἰσι ἐννοεῖται ἡ ἐξ α φ ᾶ ρ ῖ σ ῖ τ ὶ ν τ ᾶ - ἔ σ ω ν δηλαδὴ ἡ μὴ ὑπαρξὴ ἐκμεταλευτῶν καὶ ἐκμεταλεωμένων.

Ἐξαιρέτως ἐντέπωση προκαλεῖ ὁ καθορισμός τῶν αἰτίων τῶν πολέμων σὲ ἀντίτι-κες προδῆμεις. ἐνῶ εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰς καὶς πολέμων εἶναι ἡ οἰκονομικὴ συνθήκη τῶν κρατῶν. Αὐτὸ ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τὰ διάφορα γεγονότα. Αὐτὸ ἡ τελευταία ἐκ ηλωθεῖσα ἰταλικὴ πολεμικὴ ἡ πολεμικὴ φανερώσει. Δὲν εἴμαστε ὑπερβολιστῆς λέγοντες τὰ ἐπίσημα ἰταλικά φύλλα, μὰ χροῖμε ἀνάγκη μὴ ἔσθης χώρας στήν ὁποῖαν νὰ ἐξαργύρουν τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα καὶ νὰ πωληθῶμεθα πρῶτες ἡμεῖς. Δοιπὸν σὲ περίπτωση πολεμικῆς ἐπι-χρήσεως τῆς ἰταλίας γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ δὲν ἔχῃ ὡς ἐπαύριο τὸ οἰκονομικόν; Τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου αἰτία δὲν ἦτο ὁ οἰκονομικὸς καὶ ἐμπορικὸς ἀνταγωνισμός τῶν κρα-τῶν;

Ἡ καθιέρωσις τοῦ Κομμουν. καθεστώτος ἀντιτάσσεται σὲς σήμερον ἐφιστάμενον σύστη-

μα, σύστημα εκμετάλλευσης και καταπάτησης των ελευθεριών.

Είπα ανωτέρω, ότι η Κομμ. κοινωνία ούτε την δυναμικότητα, ούτε την ικανότητα, ούτε την ηθικότητα, ελευθερίαν κινήσεως και βουλήσεως δεσμεύει. Τάς αφήνει απολύτως ελευθέρους, τας επιτοχίζει δι' όλων των μέσων να αποδώσι όσο το δυνατόν οφελήματα στη κοινωνία. Η Κομμουν. κοινωνία διευκολύνει την εξωτερικήν των εξωτερικών ιδιοτήτων πάντων ανεξαιρέτως, αποβλέποντα στην εξυπηρέτηση ολοκληρώσεως της ανθρωπότητας, ενώ σήμερα είναι αποκλειστικό δικαίωμα των κρατούντων. Απορριπτώς ονομάζεται ανήθικη την επιβολή της βίας στην αρχή της Κομμουν. Επαναστάσεως, αφού είναι γνωστόν ότι επανάσταση χωρίς βία δεν γίνεται και αυτές δε ή αστικές επαναστάσεις την εφαρμόσανε. Πώς είναι δέ δυνατόν επανάστασης σκοπούσα την ανατροπή ολοκληρώσεως κοινωνικού συστήματος, συναντώσα λυσώδη αντίσταση να μη εφαρμογή βία; Επειτα τί κακό μπορεί να φέρει μια βία εφαρμόζομένη στην αρχή της ενσωματώσεως και εκκρίσεως μετά την συντριβή της αντιστάσεως; και μάλιστα όταν πρόκειται δι' αυτής να επιτύχῃ επανάσταση κοσμοσωτήριος; Επανάσταση που θα μὲς απαλλάξῃ ἀπὸ τὴν καθημερινήν βίαν;

Δεν είναι άποκομία ο Ιωάννης ο Στιλνίς και οι μοναδικοί παρόντες των μέσων της ζωής είναι οι ενάτες οι πολεμιστές γιατί είναι η μόνη αλήθεια. Κατ'εξοχήν βέ-

βαια δεν θ' άρνηθῇ τὴν ἀλήθεια αὐτή.

Φαίνεται ο κ. Παπαντωνίου άγνοεῖ τὰ τῆς Κομμ. Ρωσσίας ἄλλως δὲν θὰ ὁμίλει τοιοῦτο τρόπον. Γὰρ νὰ μάθῃ τὸν παραπέρασιν σὲς ὅχι κομμουνιστικῆς ἀλλὰ ἀστικῆς προσελύσεως εἰδήσεις περὶ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ ζωῆς. Στὲς ἀνταποκρίσεις καὶ δηλώσεις τῶν Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων σὲν ἑορτασμό τῆς Ρωσικῆς Ἀκαδημίας.

Ἡ βία ἐξέλπει ἀπὸ καὶ. Ἐκεῖ ὑπάρχει σὲν πραγματικὴ ἐλευθερία σκέψης, γνώμης, βούλησης, κινήσεως, ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς καὶ ἐκεῖ μόνο ἀπολυτῶνται ὑποστήριξη ἢ ἐξέχουσες δυναμικότητες μὲ τὴ διαφορά ὅτι ἡ ἐκδήλωσις ἀποβαίνει πρὸς τὸ κοινὸ συμφέρον καὶ οὐχὶ τῶν αἰνῶν. Τὸ γεγονός ὅτι ὁ σοφὸς-καθηγητὴς-ἐπιστήμων Παύλος, ὁ καθόλου κομμουνιστὴς ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ σὲν Ρωσσίᾳ καὶ νὰ ἐκθειάζῃ τὸ Κομμ. πολίτευμα.

Μποροῦμε τέλος νὰ θεωρήσουμε τὸν κομμουνισμό γιὰ καθαριότητα ἀπὸ τὸ ὅποιο θὰ περᾶσιν ὅχι μόνο ἡ ἐγκληματικὴ Εὐρώπη γὰρ ὅλος ὁ κόσμος, σάν ἀπὸ μεταβατικὴ περίοδο γιὰ τὴν μετάβασις σὲν τέλει καὶ πραγματικῇ σοσιαλιστικῇ κοινωνίᾳ, σὲν ὅποια θὰ κυριαρχῇ ἡ πραγματικὴ εἰρήνη, ἀγάπη, ἰσότης, δικαιοσύνη καὶ ἀδελφότης.

Αὐτὰ τὰ λίγα, μὲ τὰ ὀλίγα μέσα ποῦ διαθέτω δῶ πέρα.

Στίκιος 6—4—26

ΝΙΚΟΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ

Κομμουνιστὴς ἐξορίστος

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΛΕΜΑΝΣΩ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄλλοι μόνον εἶχον παρόλ' αὐτὸ οἱ καὶ οἱ τῆς ἐπεροχῆς τῶν Ἀθηναίων, αἱ τῆς ἐποχῆς τῶν μέγαν βασιλέα εἰς ἀφάνους ἡμερας. Ἡ πόλις εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον νὰ στρατολογή μισθοφόρους. Πρὸ τῆς μάχης, τὸ ὀλιγαρχικὸν κόμμα, τοῦ ὁποῦ οὗ Φωκίων ἦτο ἡ ψυχὴ, ἐθεώρει τὴν νίκην τῆς Μακεδονίας ὡς τελεσμένον γεγονός καὶ δὲν ἐσκέπτετο παρὰ νὰ συνδιαλαγῇ μετὰ τοῦ νικητοῦ. Ὁ Δημοσθένης καὶ ἡ ἀδικοκροτία τὸν ἐπεσπίζον ὅτι ἀπέμεινεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Μόνον ποῦ ὁ Δημοσθένης ἐξηκολούθει τὴν μάχην τὸν καὶ ὁ δῆμος ἐκυμαίνεται μετὰ τῆς δόξης καὶ τῆς αἰδοῦς, ἀβέβαιος περὶ τοῦ οφελους. Ὁ

τιαν ἕνας λαὸς αὐτοεγκαταλείπεται, δὲν ὑπάρχει μάγος διὰ νὰ τὸν σώσῃ. «Τί κάμνει ὁ Φίλιππος;» παρόμεινε τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐπὶ ὁ Δημοσθένης ἐξηκολούθει βοῶν: «Τί κάμνουμεν;»

Ὁ Φίλιππος ἐπιτίθεται ἐξ ἀπροόπου κατὰ τῆς Ὀλύνθου, ἡ ὁποία ζητεῖ βοήθειαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Συζητήσεις, συζητήσεις. Τρεῖς φλογεροὶ λόγοι τοῦ Δημοσθένους. Οἱ Ὀλυνθιακοί. Τρεῖς προσβεβαίει διαδέχονται ἀλλήλας. Αἱ Ἀθηναί, μὲ πολλὰ λόγια, καταβάλλει προσπάθειαν νὰ ποστειλῶν μερικὸν μισθοφόρους. Αἱ τέσσαρες χιλιάδες ὀπλιτῶν, αἵτινες ἀπεστάλησαν τέλος ὑπὸ τὸν Χάρητα, ἐφθασαν πάρα πολὺ

ἀργά. Ἡ Ὀλυνθος ἔχει πυρποληθῇ, οἱ κάτοικοι τῆς πωληθῇ. Ἕλληνες, κατόπιν τῆς δωρεᾶς μερικῶν γυναικῶν αἰχμαλώτων, προσέφεραν τὴν συνδρομὴν τῶν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐορτὴν τοῦ Μακεδόνα. Μετὰ τῆς Ὀλύνθου, τριάκοντα δύο ἐλλήνην καὶ πόλεις κατεστράφησαν ὁλοσχερῶς. Αἱ Ἀθηναίαι οὐδόλως εἶχον ἀναμυχθῇ.

Θὰ ἐχρειάζετο μακρὰ καὶ ἀνωφελὴς ἀγῆγησις πρὸς περιγραφήν τῶν φάσεων τῆς ἀπαιτῆς φιλονεικίας μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Φιλίππου, ἥτις ἔδωκε τέρας εἰς τὸν πρῶτον ἱερὸν πόλεμον. Ἡ προσβεβαίει πρὸς Φίλιππον, τῆς ὁποίας ἀπειλὸν μέλη ὁ Αἰσχίνης καὶ ὁ Δημοσθένης, ὑπῆρξεν ἀφορμὴ μίας συζητήσεως μετὰ τῶν δύο ῥητόρων τόσον φλογερῶς, ὅσον καὶ μεστῆς ἐννοιῶν, καὶ ἦν ὁ Μακεδὼν ἦτο ἐκ τῶν προτέρων κάτοχος ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων, λόγω τῆς συνειροχῆς τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ ἀθηναίου λαοῦ.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κουρτίου, ὁ Φίλιππος δὲν εἶχε τὸ πᾶν κερδίσει, αἱ Ἀθηναίαι δὲν εἶχον τὸ πᾶν ἀπολέσει. Τὰς παρατάδας πολέμου, αἵτινες εἶχον παραταθῇ ἐπὶ δέκα ἔτη, διεδέχθη ἡ παρὰ διὰ μίας εἰρήνης διατηρηθείσης ἐπὶ ἐπὶ ἔτη, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἀνεπύχθησαν τὰ ὁφέματα τοῦ ἀποφασιστικοῦ ἀγῶνος.

Αἱ προειδοποιήσεις τοῦ Δημοσθένους δὲν εἶχον ἀκουσθῇ. Ὡς καὶ ὁ Ἰσοκράτης ἐνεκωμίασεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Φιλίππου τὸν νέον Ἀγαμέμνονα, ὅστις ἐμελλε νὰ συνενώσῃ ὑπὸ τὸ σκήπτρον τὸν ὅλον τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἐθνεργίᾳ μίας διὰ τῶν ὅλων ἐπιβληθείσης εἰρήνης. Μὲ ποίαν ῥητορικὴν κίνησιν ἐξεγείρεται κατὰ τῶν θορυβούντων ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐναντίον τῶν φθονούντων τὸν ἰσχυρὸν μὲν ἀρχὴν, οἵτινες ἐργάζονται ἀκαταπαύστως διὰ νὰ τὸν κατὰ στήσιν ὑποπτον, οἵτινες σπεύρουσιν τὴν ἀταξίαν εἰς τὰς πόλεις, θεωροῦντες τὴν γενικὴν εἰρήνην ὡς ἀποπειραν κατὰ τῆς ἐλευθερίας! Ἰδοὺ πῶς ὁ εἰς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ῥητόρων τῶν Ἀθηναίων, ἕνας δῆθεν πατριώτης, δὲν ἠδυνήθη νὰ κινή τὴν πολιτικὴν τοῦ Δημοσθένους. Τί ἠμποροῦσαν νὰ εἰποῖ οἱ πολυήμεροι;

Πανοδογὸς καὶ ματαιόδοξος, ὁ Ἰσοκράτης ἐπεθύμει, ὅπως ὁ Δημοσθένης, νὰ ἔλθῃ τὴν πόλιν τὸν ἀπὸ τὰ ἐργασίματα τοῦ Φιλίππου, ἀλλὰ, βαθέως ἐμποτισμένος μὲ

ἑλληνικὴν πονηρίαν, ἐπέμενε νὰ γλυτίσῃ ἀπὸ τὸν μακεδονικὸν κίνδυνον διὰ τὴν ἑλλάδα, ἀποτελεσμα τοῦ ὁποῦ ἦτο ἡ γκατάλειψις τῆς εἰς αὐτόν. Ἄν ὁ Φίλιππος ἐμελλε δι' αὐτοῦ νὰ κατορθώσῃ νὰ ὑπάρξῃ τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἦτο δυνατὴ ἀντίστασις, διὰ ἡθελε νὰ τὴν ὁδηγήσῃ κατὰ τὰς Περσῶν. Διὰ τοῦτο νὰ μὴ γίνῃ ἀρχὴ πὸ ἐκεῖ, ὅπου τὰ πράγματα θὰ ἐτελείων, διὰ τῆς συνενώσεως ὅλων τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Φίλιππον καὶ τῆς ἐπιθέσεως ὡν κατὰ τῶν κρατῶν τοῦ μεγάλου βασιλέως; Παιδαγωγὸς πρότασις ῥητορῶν, ὅσοι δὲν διέπραττον ἄλλο σφάλμα παρὰ νὰ ἡσυχάζῃ τὰ ἅμεσα δεδομένα τοῦ προβλήματος, ἀφίενον εἰς τὰς καθημερινὰς λεπτομερίας τὸ ὄνειρον μίας ἐπικλήσεως πρὸς ὑπομνηστικὰς ἐπαύριον. Διὰ νὰ πορῶν νὰ πολεμήσῃ κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἐφθάνον εἰς τὸ σκεῖον νὰ πολεμοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ ὁ Ἰσοκράτης εἶχε λάβει τὸν κόπον νὰ γάρῃ μίαν ἐπίπονον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ἐν εἰδὲ ἐκθέσεως μαθητοῦ, διὰ νὰ παρακάμψῃ τὸ ζήτημα τῆς ἡγεμονίας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀθηναῖος ἔχε καὶ ἀρχὰς ἀπαιτήσῃ καὶ περὶ τῆς δόξης, βραδύτερον, ἀπέσχε φρονίμως νὰ καὶ λόγον. Ὁ ῥητορικὸς κατακτητὴς δὲν σκοτίζετο διόλου μὲ αὐτὲς τὰς μιζήσεις, νωρίζων τί ἤθελεν. Ὁ Ἰσοκράτης ὅμως τοῦ προσέφερον ἀποτελεσματικωτάτην βήθειαν ὁρίζων τὸν Δημοσθένη, ὥστε μὴ τοιαύτη συνδρομὴ νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ νὰ παραμεληθῇ.

Αἱ ἅμεροι, ἐν πληρεῖ φασί, ἀντιθέσεις δὲν ἔχον πάντοτε εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ῥήσεις, ὅτι οὐκ εἶναι ἡμῶν νὰ πιστευθῇ. Ὁ Δημοσθένης ἐδέχθη νὰ προσέσῃ εἰς αὐτὰς, κατὰ τὴν συνταξὴν τοῦ ῥητορικοῦ τῆς ἡμέρας, τὰς ἐκ τῶν λαγίων ἐπιθέσεις προδοσιῶν παντὸς βασιτοῦ. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Φιλίππου ὑπῆρξεν ἡ δῆλσις τῆς Φωκίδος καὶ ἡ παντὴς καταστροφὴ τῶν πόλεων τῆς. Ὅταν διέβη τὰς Θεσσαλίας, ἐδήμασε τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἰεσοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε διαρκέσει ὀλίγον τῶν δέκα εἰτῶν.

Τὸ τέλος τοῦ πολέμου, εἶπον. Κυττάετε ὅμως. Ἡ γενικὴ συνειροχὴ παρεδέχθη τὴν εἴσοδον τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Ἀμφικτιονίαν. Εἶναι μάλιστα πρόεδρος τῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου, διατηρῆς τῆς δῆθεν ἑλληνικῆς δημοκρατίας. Πρῶτῃ τῶν φρονίμων ἐπῆρξε νὰ ἐπαναγῇ τὸν μισθοφόρον πόλεμον, προκαλὼν τὴν ἐκδοσὴν ψηφίσματος ἐξολοθρευτοῦ τῶν Φωκιδέων, πάντοτε διὰ τὴν ἰεροσύνην τοῦ δαγώματος τοῦ ἀγροῦ τοῦ Ἀπὸ-

λωνος. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπειλοῦν καὶ ὁ Φίλιππος, γλῆκύτατος, παρασκευάζει νέαν εἰρήνην (ἀναξίαν τῶν προηγουμένων), ὑπὸ τὸν μόνον ὅρον νάναγνωρισθῇ ἡ εἰσοδός του εἰς τὴν Ἀμφικτυονίαν. Ὁ Δημοσθένης δὲν ἀντιτίθεται εἰς τοῦτο. Εἶναι πάρα πολὺ ἀργὰ διὰ τὰ διαμφοδοτήρη, ἀντιτιθέμενος καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀμφικτυόνας, τὴν ἐπιφανειακὴν ἐξελλήνησιν τοῦ Μακεδόνα.

Περὶ τὸν νὰ λεχθῇ, ὅτι ἡ εἰρήνη αὐτὴ οὐδεμίαν γαλήνην φέρει. Μία παλαιὰ ἐρις μεταξὺ τοῦ Ἀργεῶς καὶ τῆς Μεσοηρίας ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς Λακεδαιμόνος ἀφ' ἑτέρου, φέρεται ἀπὸ τὸν Φίλιππον εἰς τὰς Ἀθήνας, χωρὶς καὶ νὰ ἡπορῇ κανεὶς νὰ μάθῃ ἂν ὑπόσχη κάποιον ἢ οὐκ ἄποιον δικαίον. Ὁ Φίλιππος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀποκτήσει ναντικόν, κωτερεύει τὴν Ἀλόννησον, μικρὰν νήσον τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἄλλοτε ἐποικισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὁ Φωκίων, προσωπικῶς εὖνους πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, διοικεῖ ἐν ἀθηναϊκὸν στρατεύμα, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὸν Φίλιππον νὰ ὠδήγησιν τὴν εἰσβολὴν του μέλει τοῦ Βυζαντίου, ἐλευθερῶναι τὴν Χερσόνησον τῆς Θράκης καὶ ῥίπτει πάλιν τὸν εἰσβολέα μακρὰν τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἑλληνιστοῦ. Αὐτὰ δὲ εἶναι παιγνίδια τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν πάντοτε τὸν καιρὸν νὰ διακρίνουν σαφῶς τοὺς νικητὰς ἀπὸ τοὺς ἡττημένους, ἀφοῦ ὁ πόλεμος ξαναρχίζει εὐθὺς ὡς τελειώσῃ.

Ὁ Δημοσθένης εἶπεν ἐκασθενῶν τοὺς Φίλιππικοὺς τοὺς διὰ τὰ ἐπιτύχη παρὰ τῶν Ἀθηναίων κήρυξιν πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἐνῶ ἐσθδὲ ὁ πόλεμος ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς εἰρήνης. Ὑπὸ τὴν παρῶν θῆσιν τοῦ ρήτορος λοιπόν, ἰδοὺ ὁ πόλεμος κηρύσσεται καὶ ὁ Φίλιππος, διὰ τὴν δείξιν πόσῃν σημασίᾳ ἀποδίδει εἰς αὐτὴν τὴν περιπέτειαν, πηγαίνει νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Σκυθῶν, ὅχι χωρὶς νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐξήντως καὶ συντομωτάτα τὴν εὐκαιρίαν μᾶς ἐπιθετικῆς ἐπιστοφῆς. Τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν δὲν βραδύνει νὰ φέρῃ εἰς φῶς ὁ φίλος Αἰσχίνης, ἐν αὐτῷ τῷ συμβουλίῳ τῶν Ἀμφικτυόνων, ὅπου παρακάθεται (χάρις εἰς τὸν Φίλιππον) ὡς πυλαρχός. Βέβαιος περὶ τῆς ἐπιτυχίας, ὁ μακεδὼν πρόκτωρ δὲν μπαίνει εἰς ἐξοδα φαντασίας. Ἡ ἀφορμὴ τοῦ πρώτου ἱεροῦ πόλεμον εἶναι ἀρκετὰ καλὴ καὶ διὰ τὸν δεύτερον. Αὐτὴν τὴν φορὰν, τὴν ἱεροσύλιαν ἔχουν διαπράξει οἱ Λοκροὶ τῆς Ἀμφίσσης, ἀνεγείροντες κεραμοποιεῖον εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ Αἰσχίνης λαμβάνει τὸν λόγον διὰ τὰ διηρηθῇ τὴν οὐδαμοφάνειαν αὐτὴν τὴν ἱστορίαν καὶ

οἱ ὅχι ὀλιγώτερον οὐδαμοφάνειαι Ἀμφικτυόνες, ἐνημερωθέντες, γνωματεύουν ὑπὲρ τοῦ ἐναντίου τῆς Ἀμφίσσης πολέμου.

Ἀρμαχοῦν ἀναμένοντες ὅπως ὁ Φίλιππος ζητήσῃ νὰ τῷ ἀνατεθῇ ἡ ὑποταγὴ τῆς ἀσέδοῦς πόλεως, καθὼς καὶ τῶν πολιτειῶν τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι παίρνουν τὸ μέρος τῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ δεύτερος ἱερός πόλεμος. Μὲ τὸν φλογερὸν του λόγον, ὁ Δημοσθένης καλεῖ εἰς τὴν μάχην ὅλους τοὺς δύνανται νὰ συγκεντρώσῃ ἐκ τῶν λαῶν, οἵτινες ἀκόμη μεριμνοῦν διὰ κάποιαν ἀξιοπρέπειαν ἀνεξαγορεύσας. Αἱ πόλεις τῆς Ἀχαΐας, τῆς Κορίνθου, τῶν Μεγάρων, τῆς Ἀργείας, τῆς Κερκύρας συννομοσπονδοῦν. Αἱ Θῆβαι, στρατοκρατικαί, διοιτίζουσιν, ἀλλὰ ἡ παρατολμία τοῦ Φιλίππου δὲν ἐπιτρέπει ἀναβολὴν τοῦ γεγονότος. Χωρὶς κήρυξιν πόλεμον, εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἑλατείαν, ἡ πόλις ὁποῖα ἀμεσῶς ἀπειλῇ κατὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀνεκτὴ.

Διὰ αὐτὴν ἡ καταπίδησις τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς εἰσόδου τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Ἑλατείαν; Διότι τίποτε δὲν ἀνεμένετο ὀλιγώτερον. Ὁ Φίλιππος ἦτο τότε εἰς τὰς Θερμοπύλας, τῶν ὁποίων οἱ Θῆβαί, συγκεντρωθέντες εἰς Νίκαιαν, ἐξηγοφάλλισον τὴν ἀμυναν. Αἱ Ἀθηναῖαι ἦσαν κεκαλυμμένοι. Ἀδύνατος ἡ παραδίσις τῆς σιανωποῦ. Διὰ τὰ τὴν παρακάμψιν κανεῖς, θὰ ἔπρεπε νὰ διασχίσῃ τὴν Φωκίδα ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον ἔως τὸ ἄλλο, καὶ οἱ Φωκιδεῖς, συντετριμμένοι ὑπὸ τοῦ Φιλίππου (πόλεις κατηδαφισμένοι, ἀγροὶ ἡρημωμένοι ἐξάμνηρον τέλος) δὲν θὰ τῷ παρείχον τὴν συνδρομὴν. Ἰδοὺ ὅμως, ὅτι τὰ κείμενα παρουσιάζουν πόλεις ξανακτισμένας, τὴν Πολιτείαν ἀνασυγκροτημένην. Αἱ ἐξάμνηροι καταβολαί, τῶν ὁποίων ἐπιγραφὰι μᾶς διεφύλαξαν τὰς ἐξοφλήσεις, παύουν ἀποτόμως. Ὁ Φίλιππος πληρῶναι τὸ τίμημα ἐλευθέρως διόδου ἐκ Φωκίδος διὰ τὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς Ἑλατείας. Καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἀνέμενον τὸν πόλεμον εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὸν βλέπουν ἑξαφνα πρὸ τῶν πτελῶν τῶν. «Σχέδιον ἐμβριδῶς καταστρωθέν», λέγει ὁ Δημοσθένης ὁ ἴδιος, ὅπου ἀποκαλύπτεται ὁ Φίλιππος ἐν ὅλῃ τῇ τῇ ἐπιτηδεύει. Ἦλθεν ἡ ἐπίφοδος σιγμὴ, καθ' ἣν πρέπει νὰ κατενεχθῇ τὸ ἀποφασιστικὸν κύημα. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δυνάμεώς του, ὁ Φίλιππος εἶναι εἰσιμος διὰ τὴν μάχην. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι πάντοτε εἰσιμοί, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰ συζητοῦν.

Πρέπει νὰναφερωθῶμεν εἰς τὸν περὶ Στεφάνου λόγον διὰ τὰ ἴδωμεν τὸ θέ-

μα τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῷ κερανοδόλῳ αὐτῷ πλήγματι, τὸ ὁποῖον ἐξορίζει καὶ τὸν τελευταῖον πέπλον καὶ ἐμφανίζει τὴν τελικὴν ἀνασφάλαν ὅλων αὐτῶν τῶν καλλιπῶν ὀμιλητῶν, τῶν ὁποίων οἱ ὀφθαλμοὶ ἄθελα τρεμοκλείνουν τὴν ὥραν ποῦ τὸ παιγνίδι εἶναι πιά χαμένο.

Ἦτο βοάδν. Φθάνει κάποιος, ὅστις ἀγγέλλει εἰς τοὺς Πρωτάνεις τὴν κατάληψιν τῆς Ἑλατείας. Ἀμέσως, οἱ μὲν σηκώνονται ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἐκδιώκοντες τοὺς ἐμπόρους ἀπὸ τὴν ἀγορὰν καὶ καίουν τὰς σκηνάς των(1). Οἱ ἄλλοι στέλλουν νὰ καλέσουν τοὺς στρατηγούς, φωνάζουν τὸν κήρυκα. Ὁλόκληρος ἡ πόλις εἶναι πλήρης ταραχῆς. Τὴν ἐπομένην, μόλις ἐξημέρωσεν, οἱ Πρωτάνεις συγκαλοῦν τὴν Γερουσίαν. Σεῖς δὲ μεταβαίνετε εἰς τὴν Ἀγορὰν καὶ πρὶν συζητηθῇ κατὰ, ἀποφασισθῇ τίποτε ὑπὸ τοῦ συμβουλίου, ὁ λαὸς εἶχε καταλάβει τὰς θέσεις του. Ὀλίγον ἔπειτα, φθάνουν οἱ γερουσταῖαι, οἱ Πρωτάνεις ἀναγγέλλουν τὴν εἰδησιν καὶ παρουσιάζουν ἐκείνον, ὁ ὁποῖος τὴν ἔφερον. Ὁμιλεῖ καὶ αὐτός. Ὁ κήρυξ ἐρωτᾷ ποῖος θέλει νὰ ὀμιλήσῃ. Κανεὶς ἀκόμη. Καὶ ὅλοι οἱ στρατηγοί, καὶ ὅλοι οἱ ρήτορες ἦσαν παρόντες. Καὶ ἡ πατρις ἐκάλει ἕνα πολίτην, ὁ ὁποῖος νὰ ὀμιλήσῃ διὰ τὰ τὴν σῶσιν! Διότι ἡ φωνὴ αὐτὴ τοῦ κήρυκος, ἡ ὁποία ἀκούεται ὅταν οἱ νόμοι ἐπιτάσσουν, εἶναι ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος. Ποῖος λοιπὸν ὤφειλε νὰ παρουσιασθῇ τότε;... Ἀλλὰ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἐκείνη ἡ στιγμή, δὲν ἐξήτειν ἕνα μόνον πλούσιον καὶ ἀφροδιωμένον πολίτην. Ἐχρειάζετο ἕνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ εἶχε παρακολουθήσει τὰς ὑποθέσεις ἐξ

(1) Πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ χώρου διὰ τὴν συνέλευσιν τῆς ἐπαύριον.

ἀρχῆς, ὁ ὁποῖος νὰ εἶχε διεισδύσει εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Φιλίππου. Ὅποιος δὲν τοὺς εἶχε γνωρίσει, δὲν τοὺς εἶχεν ἐπὶ πολὺ καὶ βαθεῖα μελετήσει, καὶ πλούσιος, ἂν ἦτο, καὶ ἂν ἦτο ἀφωσιωμένος, δὲν ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ τί κρεπε νὰ κάμῃ, τί ἔπρεπε νὰ σᾶς συμβουλεύσῃ. Ὁ ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον ἐξήτει μὴ τέτοια ἡμέρα, ἦμην ἐγώ! Καὶ ἠγέρθη.

Ἀνάγνωσις τοῦ ψηφίσματος τοῦ υποβαλλομένου ὑπὸ τοῦ ρήτορος:

Δημοσθένης, ὁ Δημοσθένης τοῦ Παιανέως εἶπεν:

... Ὁ Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, περιφρονῶν τοὺς θεοὺς καὶ πᾶν ὅ,τι οἱ Ἕλληνες σέβονται, παρεβίασε τὰς συνθήκας μας. Κατέλαβε πόλεις, ἐφ' ὧν οὐδὲν εἶχε δικαίωμα. Ἀλλας, αἵτινες μᾶς ἀνῆκον, ὑπήγαγεν εἰς δουλείαν, χωρὶς πρόκλησιν ἐκ μέρους ἡμῶν. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἐπεκτείνεται διὰ τῆς βίας καὶ τῆς σκληρότητος. Καταλαμβάνει τὰς πόλεις μας, καταλύει τὴν κυβέρνησιν των καὶ πωλεῖ τοὺς κατοίκους των. Ἐνίοτε, ἐκδιώκει ἀπὸ αὐτὰς τοὺς Ἕλληνες, ἐγκαθιστᾷ βαρβάρους ἀντ' αὐτῶν, παραδίδει εἰς αὐτοὺς τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς τάφους. Φρικτὴ ἀσέβεια ἀνταξία τῆς χώρας του καὶ τοῦ χαρακτήρος του... Ἐφόσον δὲν ἔθιγε παρὰ πόλεις βαρβάρους, ξένους πρὸς τὴν Ἑλλάδα, οἱ Ἀθηναῖοι ἠμύνατοσαν νὰ κλείουν τὰ μάτια. Ὅταν ὁμοῦ τὸν εἶδαν νὰ θέτῃ χεῖρα ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, πρὸς τὰς μὲν νὰ συμπεριφέρεται μετ' αἰσχύνης, τὰς δὲ νὰ ἐρημώσῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ, θὰ ἐθεώρουν αὐτοὺς ἀναξίους τῆς δόξης τῶν προγόνων των, ἂν ἐγκατέλειπον Ἑλλήνας, τοὺς ὁποῖους ὁ Φίλιππος ἐτόλμησε νὰ ἀγάγῃ εἰς δουλείαν.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΙ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΚΑΙ Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΑΥΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀνατείλαντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἐνθουσιῶσα ἡ φρουρὰ ἐξήλθεν, ἔπρεπε ξιφῆρης ἐπὶ τοὺς ἐχθρικούς προμαχῶνας καὶ τοὺς ἡπισθεν τοῦ προχώματος συσσωρευμένους ἐχθρούς, ἐκπέασε τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐχθρικών πτωμάτων, ἐξώγησέ τινας, ἐπῆρε σημαίας, ἄπειρα ὀχυρωματικὰ ἐργαλεῖα, πάμπολλα ὅπλα καὶ ἄλλα εἶδη, ἀπεμάχοντες τοὺς ἐχθρούς καὶ ἐπέστρεψε τροπαιόχως. Ὁ δὲ Ἰμβραχίμ, ἰδὼν τὰ γενόμενα, ἔσπευσεν ὁ ἴδιος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα ἐφόρμησαν καὶ ἀνακατέλαβον τὸ πρόχω-

μα, ἀλλ' ὁπνόμενος, προπαρεσκευασμένος, οὐδὲν ἐπτόχη. Ἐλλήνων, πολλοὺς ἐφθίρει, οὐδὲν δ' ἐπτόχησεν. Ἀλλ' ἡ φρουρὰ τοῦ Ἑλληνες, ἐξορμήσας, πάλιν τοὺς ἀπὸ τῶν ἑλλήνων μετὰ πολλῶν θυσιῶν. Ἐντρομος, ὁ ἑλλήνων ἐπῆλθεν εἰς τοὺς ἑλλήνων. Οἱ Ἀραβες, ἑλλήνων ἐπῆλθεν εἰς τοὺς ἑλλήνων. Ἀπὸ τῶν ἑλλήνων παρέβησαν τὰ ὅπλα, φωνάζοντες: «Ἀπὸν καπετάν». Ἀπὸ τῶν ἑλλήνων, ἑλλήνων ἐπῆλθεν εἰς τοὺς ἑλλήνων. Ἐκ τῶν ἑλλήνων 17 ἐφονεύθησαν καὶ 11 ἐπληγώθησαν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς μάχης ὁ Κιουταχίς, ἐσ-

ὁ Γαλιώτος ἐφονεύθη ἐπὶ τοῦ διάπλου.

Ἡ πείνα ἤρρισε νὰ δεικνύη ὅλα τὰ φόβητρά της. Εἰς μάτην ἀνέμειναν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τὴν ἀποστολὴν τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων. Ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῶν ὑπὸ τῆς Φρουρᾶς τοῦ Μεσολογίου ἀποσταλέντων ὀπλαρχηγῶν ἐξεδόθη νόμος τὴν 16ην Φεβρουαρίου εἰς ἐκποίησιν ἰθνηκῶν κτημάτων ἀξίας ἰσπανικῶν ταλλήρων 800 χιλ. Ἀλλ' ἐχρειάζετο καιρὸς εἰς πραγματοποίησιν τοῦ νόμου τούτου, ἐνῶ ὁ κίνδυνος ἐπέκειτο. Δι' ὧσων εἶχε τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον, καὶ διὰ προαιρετικῆς εἰσφορᾶς κατωρθώθη νὰ ἐκπλεῦσασιν τὴν 19 Μαρτίου, ὑδραϊκά τινα πλοῖα ὑπὸ τὸν Μισοῦλιν καὶ κατόπιν αὐτῶν καὶ τινα σπετσώτικα καὶ φαιανὰ. Ἡ μοῖρα αὕτη, ἐκ 30 πλοίων, ἔφερε καὶ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς φρουρᾶς καὶ 230 χιλ. γρόσια. Πολλὰ ὅμως πλοῖα δὲν ἔφερον πλειότερους τῶν 20 αὐτῶν. Ὁ δ' ἐχθρικός στόλος εἰδοποιηθεὶς παρὰ τῶν κατὰ τὴν Ζάκυνθον προφυλακίδων του, ὅτε ἡ ἐλληνικὴ μοῖρα ἐφάνη, τὴν 31 Μαρτίου, πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἐξέπλευσε τοῦ κόλπου καὶ ἔπλεε μεταξὺ τῶν Ἐχινιάδων καὶ τοῦ Πάπα· ἡ δ' ἐλληνικὴ ἔπλευσε τὴν ἐφεξῆς ἡμέραν πρὸς τὸν Πεταλᾶν.

Μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς νησίδος Πεταλᾶ ὑπῆρχεν εἰς στενὸς καὶ ἀφανῆς διάπλους, δι' οὗ ἀπεστάλη, τὴν 1ην Ἀπριλίου, εἰς τὴν ναυαρχίδα ὁ πρῶτος φρούραρχος Βασιλαδίου Παπαλουκάς, ἵνα ἐξιτορήσῃ ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς τὴν ἀνάγκην ταχείας ἀποστολῆς τῶν τροφῶν. Ἐφορτώθησαν αἱ τροφαὶ εὐθὺς, ἀλλὰ, κατὰ κακὴν τύχην, ἐπανήλθον, λόγῳ ἀπροσδοκῆς του συναντήσεως ἐχθρικῆς φυλακῆς. Τὴν δὲ τρίτην Ἀπριλίου, 20 ἐλληνικά πλοῖα ὑπὸ τὸν Μισοῦλιν καὶ 65 ἐχθρικά ἐναυμάχησαν· ἐφονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν 30 Ἑλληγες καὶ ἐκάθη ἐν πυρπολικόν· ἀλλ' εἰς μάτην ὅλα. Αἱ προσπάθειαι τοῦ Μισοῦλιν δὲν ἐτελεσφόρησαν, διότι καὶ ἂν ἤνοιγε τὸν λιμένα, εἶχε χρεῖαν πολλῶν πλοίων, κανονοφόρων πρὸς διασκορπισμόν, ἐκ τῶν ἐν τῷ λιμένι παραφυλαττόντων 70 ἐχθρικών, ἐνῶ ἂν εἶχον εἰμὴ τὰς λέμβους τοῦ στολίσκου τῶν.

Ἡ καταστάσις τῆς πόλεως εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἀπροχώρητον. Ἡ συνήθης τροφὴ πρὸ ἡμερῶν ἐξέλιπε καὶ εὐδαίεως ἐλογίζοντο ὅσοι καὶ ἐν τῇ πόλει ἀκόμη εὐδαίεως κρέατα ἀκάθαρτα ζώων. Οἱ καρκίνοι καὶ ἀλμύρα τῆς Αἰγίνης ἡγοράζοντο πολλάκις δι' αἵματι ἐξ αἰτίας τῶν περιφερομένων ἐχθρικών πλοίων. Οἱ πολιορκούμενοι, ρακοφοροῦντες, ἐκτετριχισμένοι, κατεσκληρότεροι ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς κακουχίας, ἦσαν δυσδιάγνωστοι καὶ φασματώδεις. Συχνάκις διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς τροφῆς ἢ τὴν παντελὴ στέρησιν αὐτῆς, ἐπιπτον λιγέθυμοι κατὰ γῆς. Ἀσθενεῖς καὶ τραυματῆαι ἐστὲν ἦντο πά-

σης θεραπείας. Πρώματα ἔκειντο ἐν ταῖς οδοῖς. Ἀλλὰ, καὶ ταῦτα πάσχοντες, ἐνεκαρτέρουν, ἐλπίζοντες εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου. Ἰδοὺ δὲ πῶς ψάλλεται ἡ ψυχικὴ ἀγωνία τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὑπὸ τῆς Λαϊκῆς Μούσης.

«Μιὰ Κυριακὴ συνάχθησαν ὅλοι οἱ Καπεταναῖοι, νὰ ἰδῶνε πῶς θὰ τῶθουνε γιὰ νήστερα οἱ καὶ· (μένει·)
Βλέπουν καράβια πῶρχουνται ἀπὸ τὸ Βασιλάδι.
«Ἄς πάη νὰ ἰδῇ μιὰ πάσαρὰ κ' ἕνα καλὸ προῖον·
Μὴν εἶναι τὰ ὑδραϊκά, μὴν εἶν' ὁ Μισοῦλιν»·
«Δὲν εἶναι τὰ ὑδραϊκά, δὲν εἶν' ὁ Μισοῦλιν,
Μόν' εἶν' ἀρμάδα τουρκικὴ, εἶν' ὁ Γιουσούφ Ἀ-
(ράνης)».

Ἀφοῦ δὲ ἐβεβαιώθησαν, ὅτι ὅλοι οἱ ἀγωνεῖς τῶν ἐματαιώθησαν, καὶ ὅτι ὁ ἀφανὴς διάπλους τῆς Αἰγίνης, καταληφθεὶς, δὲν ἠνοιχθῇ, ἀπελπίσθησαν. Ἀποφασίσαντες δὲ νὰ ἐξέλθωσιν, ἔστειλαν δύο στρατιώτας ἀλθανοφοροῦντας καὶ ἀλθανολαλοῦντας, διὰ νυκτός, πρὸς τοὺς ἐν Πλατανῶ τῶν Κραθάρων διατρίβοντας ὀπλαρχηγούς, εἰδοποιῶντες αὐτοὺς ὅτι ἐμελέτων νὰ ἐξέλθωσιν τὴν νύκτα τῆς 10 Ἀπριλίου, καὶ τοὺς ἐκάλουν εἰς ἀντίληψιν ἐπὶ τῆς ἐξόδου. Πρόθυμοι οἱ ὀπλαρχεῖς ἀπεκρίθησαν ὅτι θὰ ἐπιπτον τὴν ὁρισθεῖσαν νύκτα, 500 εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Κιουταγῆ, τὸ πρὸς τοὺς Μύλους, 500 εἰς τὸ τοῦ Ἰμβράημ, τὸ πρὸς τὰ Τριλάγκαδα, καὶ 500 νὰ εὐρεθῶσι κατὰ τὰ Χίλια Σπήτια, θέλοντες πολλὰ ζῆα χάριν τῶν ἀσθενῶν, τραυματιῶν καὶ ἀδυνάτων. Παρήγγειλαν δὲ νὰ μὴ ἐέλθῃ ἡ Φρουρά, εἰμὴ ἀφοῦ προσβάλουν ἐκεῖνοι πρῶτοι τὰ δύο ἐχθρικά στρατόπεδα. Λαβοῦσα ἡ Φρουρὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, προητοιμάζετο εἰς τὴν ἐξόδον.

ΞΕΝ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

(Ἀκολουθεῖ)

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Θερμοτάτη διατυπῶται ἡ παράκλησις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» πρὸς τοὺς κ. κ. συνδρομητάς, ὅπως ἐμβάσουν ἡμῖν τὰς καθυστερουμένας συνδρομάς των. Τονίζεται καὶ πάλιν, ὅτι ἡ «Νέα Ἐποχὴ» δὲν ἀποτελεῖ ἐπιχείρησιν, ἀλλ' ἰδεολογικὸν δημοσιογραφικὸν ὄργανον, τοῦ ὁποίου αἱ ὑπηρεσίαι πρὸς τὴν ὑποστηρίζομένην πολιτικὴν ἀποψιν ἐξετιμῆθησαν περιτράνως ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἰδίων κ. κ. συνδρομητῶν.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "TITAN,"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΑΧ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5-77

Γραφεῖα Φορτώσεων ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. ἀριθ. 2-73

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Giment artificiel Portland) ἀνταποκρινόμενα εἰς τοὺς αὐστηροτέρους ἐπισήμους κανονισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν δι' ἔργα ἐκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, πλακοποιία, ἐπιστρώσεις, ὑποστρώσεις δδῶν, κατασκευὴ πλινθῶν (τούβλων) καὶ ὀγκολίθων (ἀγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κύνκωψ». Εἰδικὴ κονία, κατάλληλος διὰ τὴν παρασκευὴν ὑδραυλικῶν μμοκονιαμάτων διὰ συνήθεις λιθοδομάς ἢ πλινθοδομάς, ἀντικαθιστῶσα μὲ πλείστα ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιάματα ἐξ ἀσδέστου.

Πολὺ ταχυτέρα πῆξις. Ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρα ἀντοχή, ὅθεν: Ταχύτης ἐκτελέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πάχους τῶν τειχῶν, ἤτοι: Κέρδος εἰς χρήσιμον ὥρον καὶ οἰκονομία εἰς ἐργατικά καὶ ὀγκον λιθοδομῆς.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΔΙ' ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: "ΟΙΝΟΒΟΥΤΡΥΣ,"

Ἑταίρικὸν κεφάλαιον ὁλοκλήρως καταβεβλημένον Δρ. 10.000.000.

Ἀποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 Δρ. 11.616.111.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ & ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσίνι, Καλάμας, Θεσσαλον, Ἀχαΐα, Πάφῳ, Κύμῳ, Βελίῳ, Γαστούνῃ, Βράχατῳ, Λευκάδι, Σά, Μαρκοπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΟΙΝΟΙ: Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκοί, Μοσχάτοι. Ἐνισχυμένοι καὶ θερμανθέντες.
ΟΙΝΟΠ. ΚΑΘΑΡΟΝ διὰ ποιοποιῶν καὶ μετουσιωμένων οἶνων.
ΟΙΝΟΙ Εἰς Φιάλας: Ἐπιτραπέζιοι, τσινωτικοί, θ. οἶνοι.
ΒΕΡΜΟΥΤ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).
ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ ΟΙΝΟΥ: Μεγάλῃ παρακαταθήκῃ καὶ ἀποσταγμάτων οἶνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοῦ.
ΚΟΝΙΑΚ ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιῶν ἀποσταγμάτων.

ΕΑΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1926

ΑΓΓΛΙΚΑ ΗΓΓΥΗΜΕΝΑ ΚΑΣΜΗΡΙΑ

ΦΙΝΤΕΞ

ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΦΗΜΗΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

PENDLE & RIVETT ΛΙΜΙΤΕΔ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ ΧΟΥΔΕΡΣΦΙΛΔ & ΣΚΩΤΙΑΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Μέγαρον Ὑφεσίου ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΠΩΛΗΣΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΗ

Ευρίσκονται επίσης εἰς τοὺς καλυτέρους ἐμπορορρά-
πτας τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἀποστέλλει δειγμάτων τῷ αἰτοῦντι.

Παραγγέλαι δεχταὶ οἷασδήποτε ποσότητος ἀποστελλό-
μεναι ἢ ἐξ Ἀθηνῶν ἢ ἐκ Λονδίνου.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΦΙΝΤΕΞ (ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ)

Ἐγγυώμεθα ὑπευθύνως ὅτι τὰ ὑπὸ τὸ κατατεθὲν
σημα **ΦΙΝΤΕΞ** κασμήρια, προϊόντα τῶν ἐν Huddersfield
(Ἑγγλίας) ἐργοστασίων μας εἶναι κατασκευασμένα ἀπὸ
τὰ λευκότερα ὑπάρχοντα ὕλινά καὶ ἐπεξεργασμένα μετὰ
τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἐπιμελείας καὶ τελειότητος.

Ὅλα τὰ ὑφάσματα μας τὰ φέροντα εἰς τὰ ἄνωρα πεντη-
μένον τὸ σὺν **ΦΙΝΤΕΞ** εἶναι τελείως ἡγγυημένα εἰς τοὺς
ἀγοραστὰς τῶν διὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρωματισμοῦ τῶν,
τὴν ἀπαλότητος ἀφῆς, καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν τῶν ἀντο-
χὴν ὅσον καὶ διατὴν ἀμεμπτον τεχνικὴν τῶν ἐκτελέσειν.

PENDLE & RIVETT LTD